

**KEBOLEHGUNAAN INSTRUMEN FAKTOR
LITERASI MEMBACA SEBAGAI PENGUKUR
FAKTOR YANG MEMPENGARUHI
KEBOLEHAN MEMBACA MURID
TINGKATAN DUA**

NORSAHIRAH BINTI GHANI

UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2025

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**KEBOLEHGUNAAN INSTRUMEN FAKTOR LITERASI MEMBACA SEBAGAI
PENGUKUR FAKTOR YANG MEMPENGARUHI KEBOLEHAN MEMBACA
MURID TINGKATAN DUA**

NORSAHIRAH BINTI GHANI

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**TESIS DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK MEMPEROLEH
IJAZAH DOKTOR FALSAFAH**

**FAKULTI BAHASA DAN KOMUNIKASI
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2025

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

Sila tanda (✓)

Kertas Projek

Sarjana Penyelidikan

Sarjana Penyelidikan dan Kerja Kursus

Doktor Falsafah

/

INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH**PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN**

Perakuan ini telah dibuat pada ...17...(hari bulan).....JUN..... (bulan) 20²⁵....

i. Perakuan pelajar :

Saya, NORSAHIRAH BINTI GHANI, P20201000394, FAKULTI BAHASA DAN KOMUNIKASI (FBK) (SILA NYATAKAN NAMA PELAJAR, NO. MATRIK DAN FAKULTI) dengan ini mengaku bahawa disertasi/tesis yang bertajuk KEBOLEHGUNAAN INSTRUMEN FAKTOR LITERASI MEMBACA SEBAGAI PENGUKUR FAKTOR YANG MEMPENGARUHI KEBOLEHAN MEMBACA MURID TINGKATAN DUA

adalah hasil kerja saya sendiri. Saya tidak memplagiat dan apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan sejelasnya dan secukupnya

Tandatangan pelajar

ii. Perakuan Penyelia:

Saya, PROFESOR DR. ABDUL RASID BIN JAMIAN (NAMA PENYELIA) dengan ini mengesahkan bahawa hasil kerja pelajar yang bertajuk KEBOLEHGUNAAN INSTRUMEN FAKTOR LITERASI MEMBACA SEBAGAI PENGUKUR FAKTOR YANG MEMPENGARUHI KEBOLEHAN MEMBACA MURID TINGKATAN DUA

(TAJUK) dihasilkan oleh pelajar seperti nama di atas, dan telah diserahkan kepada Institut Pengajian Siswazah bagi memenuhi sebahagian/sepenuhnya syarat untuk memperoleh Ijazah DOKTOR FALSAFAH PENDIDIKAN BAHASA MELAYU (SILA NYATAKAN NAMA IJAZAH).

17 JUN 2025

Tarikh

Tandatangan Penyelia

PROFESOR DR. ABDUL RASID JAMIAN
Jabatan Bahasa dan Keustazaraan Melayu
Fakulti Bahasa dan Komunikasi,
Universiti Pendidikan Sultan Idris,
35900 Tanjung Malim,
Perak Darul Ridzuan

**INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH /
INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES**

**BORANG PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS/DISERTASI/LAPORAN KERTAS PROJEK
DECLARATION OF THESIS/DISSERTATION/PROJECT PAPER FORM**

Tajuk / Title: KEBOLEHGUNAAN INSTRUMEN FAKTOR LITERASI MEMBACA SEBAGAI
PENGUKUR FAKTOR YANG MEMPENGARUHI KEBOLEHAN MEMBACA
MURID TINGKATAN DUA

No. Matrik / Matric's No.: P20201000394

Saya / I : NORSAHIRAH BINTI GHANI
(Nama pelajar / Student's Name)

mengaku membenarkan Tesis/Disertasi/Laporan Kertas Projek (Kedoktoran/Sarjana)* ini disimpan di Universiti Pendidikan Sultan Idris (Perpustakaan Tuanku Bainun) dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:-
acknowledged that Universiti Pendidikan Sultan Idris (Tuanku Bainun Library) reserves the right as follows:-

1. Tesis/Disertasi/Laporan Kertas Projek ini adalah hak milik UPSI.
The thesis is the property of Universiti Pendidikan Sultan Idris
2. Perpustakaan Tuanku Bainun dibenarkan membuat salinan untuk tujuan rujukan dan penyelidikan.
Tuanku Bainun Library has the right to make copies for the purpose of reference and research.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan Tesis/Disertasi ini sebagai bahan pertukaran antara Institusi Pengajian Tinggi.
The Library has the right to make copies of the thesis for academic exchange.
4. Sila tandakan (✓) bagi pilihan kategori di bawah / Please tick (✓) for category below:-

SULIT/CONFIDENTIAL

Mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan Malaysia seperti yang termaktub dalam Akta Rahsia Rasmi 1972. / Contains confidential information under the Official Secret Act 1972

TERHAD/RESTRICTED

Mengandungi maklumat terhad yang telah ditentukan oleh organisasi/badan di mana penyelidikan ini dijalankan. / Contains restricted information as specified by the organization where research was done.

TIDAK TERHAD / OPEN ACCESS

(Tandatangan Pelajar/ Signature)

PROFESOR DR. ABUL RASID JAMIAN
Jabatan Bahasa dan Kasusasteraan Melayu
Fakulti Bahasa dan Komunikasi,
Universiti Pendidikan Sultan Idris,
35900. Tanjung Malim,
Perak, Darul Ridzuan
(Tandatangan Penyelia / Signature of Supervisor
& (Nama & Cop Rasmi / Name & Official Stamp)

Tarikh: 17 JUN 2025

Catatan: Jika Tesis/Disertasi ini **SULIT @ TERHAD**, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa/organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh laporan ini perlu dikelaskan sebagai **SULIT** dan **TERHAD**.

Notes: If the thesis is **CONFIDENTIAL** or **RESTRICTED**, please attach with the letter from the organization with period and reasons for confidentiality or restriction.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, segala puji puji bagi Allah yang Maha Kaya lagi Maha Penyayang kerana telah memberi hidayah dan taufik kepada saya menyiapkan penulisan ini. Saya ingin mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada semua pihak terutamanya penyelia utama Profesor Dr. Abdul Rasid bin Jamian dan penyelia bersama Dr. Norfaizah binti Abdul Jobar untuk segala tunjuk ajar, panduan, kritikan, komen, nasihat dan motivasi. Dipanjatkan doa semoga bimbingan, pertolongan dan dorongan yang amat berharga ini akan Allah kira sebagai amalan baik dan akan mendapat ganjaran di dunia dan akhirat.

Terima kasih juga diucapkan kepada Bahagian Tajaan Pendidikan, Kementerian Pelajaran Malaysia yang banyak memberi sokongan di bawah Program HLP 2020 yang telah memberi peluang kepada saya untuk menyambung pelajaran dan seterusnya mengenggam segulung PhD. Sesungguhnya ini kenangan pahit manis yang akan saya kenang sepanjang hayat ini. Tidak dilupakan juga kepada pendorong utama sepanjang pengajian ini iaitu Ayoh (Ghani bin Muda) dan Mek (Zaidah binti Mat Hassan).Terima kasih untuk semua semangat dan perhatian sepanjang menempuh jalan musafir ilmu ini. Jutaan terima kasih juga diucapkan kepada adik-beradik yang sentiasa ada di saat suka dan duka, yang sentiasa menghulurkan pertolongan di saat memerlukan. Semoga yang baik-baik juga mengiringi perjalanan hidup kalian.

Terima kasih semua rakan seperjuangan kerana banyak memberikan bantuan dan sokongan moral sama ada secara lagsung atau tidak langsung. Semoga Allah akan memberi balasan atas jasa baik kalian. Budi baik kalian akan diingati sepanjang hayat ini. Terima kasih kepada responden yang menjayakan dan memberikan kerjasama yang baik terhadap penyelidikan ini. Tidak lupa juga kepada semua pihak yang terlibat membantu menyiapkan dan menyempurnakan kajian ini sehingga penyelidikan ini siap dalam bentuk penulisan.

Terima kasih semua

ABSTRAK

Kajian bertujuan untuk menilai kebolehgunaan Instrumen Faktor Literasi Membaca sebagai pengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid tingkatan dua. Kajian ini menggunakan pendekatan penyelidikan reka bentuk dan pembangunan (DDR) yang melibatkan tiga fasa iaitu, fasa analisis keperluan, fasa reka bentuk dan pembangunan, dan fasa penilaian. Instrumen kajian melibatkan soal selidik dan temu bual. Data kuantitatif yang diperoleh dianalisis secara deskriptif dan inferens, manakala data kualitatif dianalisis secara bertema. Persampelan kajian menggunakan teknik persampelan rawak berkelompok (150 orang guru), persampelan bertujuan (15 orang pakar) dan persampelan rawak berstrata (462 orang murid). Dapatan kajian yang diperoleh menunjukkan terdapat pengaruh guru ($R^2 = 80\%$, $p < 0.05$), sekolah ($R^2 = 48\%$, $p < 0.05$), murid ($R^2 = 34\%$, $p < 0.05$) dan keluarga ($R^2 = 11\%$, $p < 0.05$) terhadap kebolehan membaca murid. Analisis juga mendapati terdapat pengaruh status sosioekonomi dan lokasi sekolah terhadap kebolehan membaca murid, namun menolak pengaruh jantina. Hasil analisis pengesahan faktor (CFA) telah menggugurkan 10 item iaitu dua item semasa analisis faktor penerokaan (EFA), dan lapan item semasa pengujian CFA. Pada akhir kajian, Instrumen Faktor Literasi Membaca mempunyai 60 item yang sepadan dengan data kajian sebenar. Kesimpulannya, Instrumen Faktor Literasi Membaca yang dibangunkan ini telah berjaya membantu dalam mengenal pasti faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid. Implikasinya, instrumen ini telah berjaya merungkaikan permasalahan berkaitan faktor kebolehan membaca murid dan menjadi panduan kepada semua pihak yang berkaitan dalam membantu murid menguasai kemahiran membaca dengan lebih baik.

USABILITY OF *INSTRUMEN FAKTOR LITERASI MEMBACA* AS MEASURING FACTORS INFLUENCING THE READING ABILITY OF FORM TWO STUDENTS

ABSTRACT

This study aims to assess the usability of the *Instrumen Faktor Literasi Membaca* to measure the factors influencing the reading ability of Form Two students. This study uses a design and development research (DDR) approach consisting of three main phases; needs analysis, design and development, and assessment. Research instruments used were survey and interview (at different phases of the research). The quantitative data were analyzed using descriptive and inferential statistical tests; while the qualitative data were analyzed thematically. The sampling techniques were cluster sampling (150 teachers), purposive sampling (15 experts), and stratified sampling (462 students) respectively. Findings showed that teacher ($R^2 = 80\%$, $p < 0.05$), school ($R^2 = 48\%$, $p < 0.05$), student ($R^2 = 34\%$, $p < 0.05$), and family ($R^2 = 11\%$, $p < 0.05$) influenced the students' reading ability. The findings also revealed that socioeconomic status and school location both influenced the students' reading ability but rejected the influence of gender. Confirmatory factor analysis (CFA) also eliminated 10 items: two items during the exploratory factor analysis (EFA), and eight items through CFA. At the end of the study, *Instrumen Faktor Literasi Membaca* retained 60 items that correspond to actual study data. Based on the findings, it can be concluded that *Instrumen Faktor Literasi Membaca* could be used to identify factors influencing students' reading ability. The implication of the study is that the instrument successfully addresses critical factors affecting students' reading ability, serving as a practical guide for all stakeholders to enhance students' mastery of reading skills.

KANDUNGAN

	Muka Surat
PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN	ii
PENGESAHAN PENYERAHAN TESIS	iii
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	v
ABSTRACT	vi
KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	xviii
SENARAI RAJAH	xxvi
SENARAI SINGKATAN	xxix
SENARAI LAMPIRAN	xxxii
BAB 1 PENGENALAN	
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Latar Belakang Kajian	3
1.3 Pernyataan Masalah	8
1.4 Tujuan Kajian	18
1.5 Objektif Kajian	19

1.6 Soalan Kajian	21
1.7 Hipotesis Kajian	22
1.8 Kepentingan Kajian	24
1.9 Batasan Kajian	29
1.10 Kerangka Konseptual Kajian	32
1.11 Definisi Operasional	34
1.11.1 Instrumen	34
1.11.2 Kebolehan Membaca	35
1.11.3 Faktor Kebolehan Membaca	36
1.11.3.1 Faktor Keluarga	37
1.11.3.2 Faktor Guru	38
1.11.3.3 Faktor Sekolah	39
1.11.3.4 Faktor Murid	40
1.11.4 Murid Tingkatan Dua	41
1.11.4.1 Murid Sekolah Bandar	42
1.11.4.2 Murid Sekolah Luar Bandar	43
1.11.4.3 Murid Sekolah Pulau	44
1.12 Rumusan	45

BAB 2 SOROTAN LITERATUR

2.1 Pendahuluan	47
2.2 Teori Kajian	48
2.2.1 Teori Persekitaran Bronfenbrenner	51
2.2.1.1 Perkaitan Teori Persekitaran Bronfenbrenner dengan Literasi Membaca	56

2.2.2 Teori Pemerolehan Bahasa dan Teori Interaksi Sosial Vygotsky	68
2.2.2.1 Perkaitan antara Pemerolehan Bahasa dengan Teori Interaksi Sosial Vygotsky	75
2.2.3 Teori Motivasi	82
2.2.3.1 Perkaitan antara Motivasi dengan Literasi Membaca	87
2.2.4 Teori Sifat Laten dan Teori Tindak Balas Item	97
2.2.4.1 Perkaitan Teori Sifat Laten dan IRT dengan Kebolehan Membaca Murid	100
2.3 Faktor Kebolehan Membaca	104
2.3.1 Faktor Keluarga	106
2.3.1.1 Sokongan Keluarga dalam Pembelajaran	111
2.3.1.2 Komitmen Keluarga Terhadap Pendidikan	112
2.3.1.3 Latar Belakang Keluarga	113
2.3.1.4 Persekitaran Pembelajaran di Rumah	113
2.3.2 Faktor Guru	114
2.3.2.1 Kompetensi dan Kualiti Guru	119
2.3.2.2 Hubungan Guru dengan Murid	120
2.3.2.3 Strategi Pengajaran Membaca	121
2.3.3 Faktor Sekolah	122
2.3.3.1 Iklim Bilik Darjah	127
2.3.3.2 Sumber Literasi dan Budaya Membaca di Sekolah	128
2.3.3.3 Keselamatan dan Disiplin di Sekolah	129

2.3.3.4 Prasarana dan Kemudahan di Sekolah	130
2.3.4 Faktor Murid	131
2.3.4.1 Sikap dan Motivasi Murid	134
2.3.4.2 Minat dan Tabiat Membaca Murid	136
2.4 Rumusan	137

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN

3.1 Pendahuluan	138
3.2 Reka Bentuk Kajian	139
3.3 Kerangka Prosedur Kajian	144
3.4 Persampelan Kajian	151
3.5 Instrumen Kajian	158

3.6 Pengumpulan Data	162
3.7 Kesahan dan Kebolehpercayaan	167
3.7.1 Kesahan Muka	169
3.7.2 Kesahan Kandungan	171
3.7.3 Kesahan Dalaman	174
3.7.4 Kesahan Luaran	177
3.7.5 Kebolehpercayaan	178
3.7.5.1 Analisis Kebolehpercayaan Ujian Rintis Soal Selidik Fasa Analisis Keperluan	181
3.7.5.2 Analisis Kebolehpercayaan Prototaip Instrumen Faktor Literasi Membaca	183
3.8 Analisis Data	186
3.9 Rumusan	196

BAB 4 REKA BENTUK DAN PEMBANGUNAN INSTRUMEN LITERASI MEMBACA

4.1 Pendahuluan	197
4.2 Fasa Pertama: Fasa Analisis Keperluan	198
4.2.1 Prosedur Kajian Fasa Analisis Keperluan	199
4.2.2 Peserta Kajian Fasa Analisis Keperluan	206
4.2.3 Instrumen Kajian Fasa Analisis Keperluan	207
4.2.3.1 Soal Selidik Guru Fasa Analisis Keperluan	208
4.2.3.2 Temu bual Pakar Fasa Analisis Keperluan	211
4.2.4 Analisis Data Fasa Analisis Keperluan	213
4.2.4.1 Analisis Data Soal Selidik Fasa Analisis Keperluan	213
4.2.4.2 Analisis Data Temu bual Pakar Fasa Analisis Keperluan	217
4.3 Fasa Kedua: Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	222
4.3.1 Prosedur Kajian Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	223
4.3.2 Peserta Kajian Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	229
4.3.3 Instrumen Kajian Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	233
4.3.3.1 Soal Selidik FDM 1 (Pemilihan Konstruk Utama)	233
4.3.3.2 Soal Selidik FDM 2 (Pemilihan Item Instrumen Literasi Membaca)	236
4.3.4 Analisis Data Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	239
4.4 Fasa Ketiga: Fasa Penilaian Kebolegunaan Instrumen Literasi Membaca	250
4.4.1 Prosedur Kajian Fasa Penilaian Kebolegunaan	251

4.4.2 Peserta Kajian Fasa Penilaian Kebolehgunaan	254
4.4.3 Instrumen Kajian Fasa Penilaian Kebolehgunaan	259
4.4.4 Analisis Data Fasa Penilaian Kebolehgunaan	264
4.5 Rumusan	271
BAB 5 DAPATAN KAJIAN	
5.1 Pendahuluan	272
5.2 Fasa Pertama: Fasa Analisis Keperluan Kajian	273
5.2.1 Demografi Responden Soal Selidik Guru Fasa Analisis Keperluan	275
5.2.2 Soal Selidik Guru Fasa Analisis Keperluan	277
5.2.2.1 Analisis Dapatan Soal Selidik Guru Melibatkan Faktor Keluarga	278
5.2.2.2 Analisis Dapatan Soal Selidik Guru Melibatkan Faktor Guru	284
5.2.2.3 Analisis Dapatan Soal Selidik Guru Melibatkan Faktor Sekolah	291
5.2.2.4 Analisis Dapatan Soal Selidik Guru Melibatkan Faktor Murid	300
5.2.2.5 Analisis Keseluruhan Faktor Kebolehan Membaca Murid	308
5.2.3 Demografi Pakar Temu bual Fasa Analisis Keperluan	309
5.2.4 Temu bual Pakar Fasa Analisis Keperluan	310
5.2.4.1 Pandangan Pakar Berkaitan Faktor Keluarga	312
5.2.4.2 Pandangan Pakar Berkaitan Faktor Guru	319
5.2.4.3 Pandangan Pakar Berkaitan Faktor Sekolah	324

5.2.4.4 Pandangan Pakar Berkaitan Faktor Murid	332
5.2.4.5 Pandangan Pakar Berkaitan Keperluan Pembangunan Instrumen	336
5.3 Fasa Kedua: Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	339
5.3.1 Demografi Panel Pakar Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	341
5.3.2 Analisis Konstruk Utama Instrumen Faktor Literasi Membaca	344
5.3.2.1 Analisis Konstruk Utama Faktor Keluarga	345
5.3.2.2 Analisis Konstruk Utama Faktor Guru	348
5.3.2.3 Analisis Konstruk Utama Faktor Sekolah	351
5.2.3.4 Analisis Konstruk Utama Faktor Murid	355
5.2.3.5 Analisis Keseluruhan Konstruk Utama Instrumen Faktor Literasi Membaca	358
5.3.3 Analisis Item dalam Konstruk Instrumen Faktor Literasi Membaca	360
5.3.3.1 Analisis Item dalam Konstruk Faktor Keluarga	361
5.3.3.1.1 Analisis Item bagi Konstruk Sokongan Keluarga dalam Pembelajaran	361
5.3.3.1.2 Analisis Item bagi Konstruk Komitmen Keluarga Terhadap Pendidikan	366
5.3.3.1.3 Analisis Item bagi Konstruk Persekitaran Pembelajaran di Rumah	371
5.3.3.2 Analisis Item dalam Konstruk Faktor Guru	375
5.3.3.2.1 Analisis Item bagi Konstruk Kompetensi dan Kualiti Guru	375

5.3.3.2.2 Analisis Item bagi Konstruk Strategi Pengajaran Membaca	380
5.3.3.2.3 Analisis Item bagi Konstruk Hubungan Guru dengan Murid	385
5.3.3.3 Analisis Item dalam Konstruk Faktor Sekolah	389
5.3.3.3.1 Analisis Item bagi Konstruk Iklim Bilik Darjah	389
5.3.3.3.2 Analisis Item bagi Konstruk Sumber Literasi dan Budaya Membaca di Sekolah	393
5.3.3.3.3 Analisis Item bagi Konstruk Keselamatan dan Displin di Sekolah	398
5.3.3.3.4 Analisis Item bagi Konstruk Prasarana dan kemudahan di Sekolah	401
5.3.3.4 Analisis Item dalam Konstruk Faktor Murid	405
5.3.3.4.1 Analisis Item bagi Konstruk Sikap dan Motivasi Murid	405
5.3.3.4.2 Analisis Item bagi Konstruk Minat dan Tabiat Membaca Murid	410
5.3.3.5 Analisis Keseluruhan Item bagi Konstruk Utama Instrumen Faktor Literasi Membaca	415
5.4 Fasa Ketiga: Fasa Penilaian Kebolehgunaan Instrumen Faktor Literasi Membaca	421
5.4.1 Analisis Faktor Penerokaan (EFA)	425
5.4.2 Demografi Responden Soal Selidik Fasa Penilaian Kebolehgunaan Instrumen Faktor Literasi Membaca	433
5.4.3 Analisis Faktor Kebolehan Membaca Murid	435

5.4.3.1 Analisis Faktor Keluarga	437
5.4.3.1.1 Analisis Konstruk Sokongan Keluarga dalam Pembelajaran	438
5.4.3.1.2 Analisis Konstruk Komitmen Keluarga Terhadap Pendidikan	440
5.4.3.1.3 Analisis Konstruk Persekitaran Pembelajaran di Rumah	442
5.4.3.2 Analisis Faktor Guru	443
5.4.3.2.1 Analisis Konstruk Kompetensi dan Kualiti Guru	444
5.4.3.2.2 Analisis Konstruk Strategi Pengajaran Membaca	446
5.4.3.2.3 Analisis Konstruk Hubungan Guru dengan Murid	448
5.4.3.3 Analisis Faktor Sekolah	449
5.4.3.3.1 Analisis Konstruk Iklim Bilik Darjah	450
5.4.3.3.2 Analisis Konstruk Sumber Literasi dan Budaya Membaca di Sekolah	451
5.4.3.3.3 Analisis Konstruk Keselamatan dan Disiplin Sekolah	453
5.4.3.3.4 Analisis Konstruk Kemudahan dan Prasarana di Sekolah	455
5.4.3.4 Analisis Faktor Murid	456
5.4.3.4.1 Analisis Konstruk Sikap dan Motivasi Murid	457
5.4.3.4.2 Analisis Konstruk Minat dan Tabiat Membaca Murid	458
5.4.3.5 Analisis Keseluruhan Faktor Kebolehan Membaca Murid Tingkatan Dua	460

5.4.4 Analisis Pengaruh Keluarga, Guru, Sekolah dan Murid Terhadap Kebolehan Membaca	463
5.4.4.1 Analisis Pengaruh Faktor Keluarga	465
5.4.4.2 Analisis Pengaruh Faktor Guru	467
5.4.4.3 Analisis Pengaruh Faktor Sekolah	469
5.4.4.4 Analisis Pengaruh Faktor Murid	471
5.4.4.5 Analisis Pengaruh Jantina	473
5.4.4.6 Analisis Pengaruh Status Sosioekonomi Keluarga (SES)	474
5.4.4.7 Analisis Pengaruh Lokasi Sekolah	475
5.4.4.8 Analisis Keseluruhan Pengaruh Faktor Kebolehan Membaca Murid	476
5.4.5 Analisis Pengesahan Faktor (CFA) Instrumen Faktor Literasi Membaca	478
5.4.5.1 Penapisan Data	480
5.4.5.2 Analisis Pengesahan Faktor Keluarga	482
5.4.5.3 Analisis Pengesahan Faktor Guru	486
5.4.5.4 Analisis Pengesahan Faktor Sekolah	488
5.4.5.5 Analisis Pengesahan Faktor Murid	492
5.4.5.6 Analisis Pengesahan Faktor Instrumen Faktor Literasi Membaca Secara Serentak	495
5.4.6 Kesahan Konvergen (AVE) dan Kebolehpercayaan Komposit (CR)	499
5.5 Rumusan	504

BAB 6 RUMUSAN, PERBINCANGAN DAN CADANGAN

6.1 Pendahuluan	513

6.2 Rumusan Dapatan Kajian	514
6.2.1 Fasa Pertama: Fasa Analisis Keperluan	516
6.2.2 Fasa Kedua: Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	518
6.2.3 Fasa Ketiga: Fasa Penilaian Kebolegunaan	520
6.3 Perbincangan Dapatan Kajian	525
6.3.1 Perbincangan Dapatan Fasa Analisis Keperluan	525
6.3.2 Perbincangan Dapatan Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	540
6.3.3 Perbincangan Dapatan Fasa Penilaian Kebolegunaan	545
6.4 Implikasi dan Cadangan	555
6.4.1 Implikasi Terhadap Teori	555
6.4.2 Implikasi Terhadap Amalan	559
6.5 Cadangan Kajian Lanjutan	564
6.6 Penutup	568
RUJUKAN	569
LAMPIRAN	599

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Muka Surat
2.1	Konstruk Berkaitan Faktor Keluarga	110
2.2	Konstruk Berkaitan Faktor Guru	118
2.3	Konstruk Berkaitan Faktor Sekolah	126
2.4	Konstruk Berkaitan Faktor Murid	134
3.1	Rumusan Perbezaan Jenis Kajian Reka Bentuk dan Pembangunan Berdasarkan Richey et al. (2004) dan Richey & Klein (2005)	142
3.2	Sampel Kajian Pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca	151
3.3	Ringkasan Instrumen Kajian	159
3.4	Ringkasan Prosedur Pengumpulan Data	163
3.5	Kesahan Muka Mengikut Fasa Kajian	170
3.6	Kesahan Kandungan Mengikut Fasa Kajian	174
3.7	Indeks Kebolehppercayaan Pekali Cronbach Alpha	181
3.8	Rumusan Nilai Pekali Cronbach Alpha Ujian Rintis Soal Selidik Fasa Analisis Keperluan	182
3.9	Rumusan Nilai Pekali Cronbach Alpha Ujian Rintis Soal Selidik Fasa Penilaian	185

3.10	Prosedur Analisis Data Mengikut Fasa	186
3.11	Interpretasi Min Analisis Keperluan	190
4.1	Responden Soal Selidik Fasa Analisis Keperluan	206
4.2	Taburan Item Soal Selidik Guru Fasa Analisis Keperluan Mengikut Konstruk	210
4.3	Interpretasi Min Fasa Analisis Keperluan	214
4.4	Langkah-langkah bagi Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	225
4.5	Maklumat Panel Pakar Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	232
4.6	Konstruk Utama Soal Selidik FDM 1	235
4.7	Sumber Adaptasi dan Ringkasan Instrumen Soal Selidik FDM 2	237
4.8	Taburan Item Soal Selidik FDM 2 Mengikut Konstruk	239
4.9	Aras Persetujuan Skala <i>Fuzzy 7</i> Mata	245
4.10	Interpretasi Nilai <i>Threshold</i> (d)	247
4.11	Interpretasi Nilai Peratusan Kesepakatan Pakar	248
4.12	Saiz Sampel Murid Lelaki dan Perempuan Mengikut Sekolah	258
4.13	Jadual Tahap Penguasaan dan Tafsiran Umum TP Kemahiran Membaca	260
4.14	Perincian Konstruk dan Item Prototaip Instrumen Faktor Literasi Membaca	261
4.15	Perincian Konstruk dan Item Instrumen Faktor Literasi Membaca	263
4.16	Tiga Kategori dalam Kesepadanan Model dan Tahap Penerimaan	269
5.1	Demografi Responden Soal Selidik Guru Fasa Analisis Keperluan	275

5.2	Interpretasi Min Soal Selidik Guru Fasa Analisis Keperluan	278
5.3	Hasil Analisis Deskriptif Keseluruhan Item Faktor Keluarga	279
5.4	Hasil Analisis Deskriptif Item Faktor Keluarga Mengikut Konstruk	282
5.5	Hasil Analisis Deskriptif Keseluruhan Item Faktor Guru	284
5.6	Hasil Analisis Deskriptif Item Faktor Guru Mengikut Konstruk	288
5.7	Hasil Analisis Deskriptif Keseluruhan Item Faktor Sekolah	291
5.8	Hasil Analisis Deskriptif Item Faktor Sekolah Mengikut Konstruk	296
5.9	Hasil Analisis Deskriptif Keseluruhan Item Faktor Murid	300
5.10	Hasil Analisis Deskriptif Item Faktor Murid Mengikut Konstruk	305
5.11	Hasil Analisis Keseluruhan Faktor Kebolehan Membaca	308
5.12	Demografi Pakar bagi Temu bual Fasa Analisis Keperluan	310
5.13	Konstruk Faktor Keluarga yang Dicadangkan	318
5.14	Konstruk Faktor Guru yang Dicadangkan	323
5.15	Konstruk Faktor Sekolah yang Dicadangkan	331
5.16	Konstruk Faktor Murid yang Dicadangkan	336
5.17	Demografi Panel Pakar Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	342
5.18	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Konstruk Utama Faktor Keluarga	345
5.19	Konstruk Utama Faktor Keluarga Instrumen Faktor Literasi Membaca Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	346
5.20	Kedudukan Konstruk Utama Faktor Keluarga Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	347

5.21	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Konstruk Utama Faktor Guru	349
5.22	Konstruk Utama Faktor Guru Instrumen Faktor Literasi Membaca Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	350
5.23	Kedudukan Konstruk Utama Faktor Guru Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	351
5.24	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Konstruk Utama Faktor Sekolah	352
5.25	Konstruk Utama Faktor Sekolah Instrumen Faktor Literasi Membaca Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	353
5.26	Kedudukan Konstruk Utama Faktor Sekolah Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	354
5.27	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Konstruk Utama Faktor Murid	355
5.28	Konstruk Utama Faktor Murid Instrumen Faktor Literasi Membaca Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	356
5.29	Kedudukan Konstruk Utama Faktor Murid Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	357
5.30	Hasil Analisis Keseluruhan Konstruk Utama Instrumen Faktor Literasi Membaca Berdasarkan Kesepakatan Pakar	359
5.31	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Sokongan Keluarga dalam Pembelajaran	362
5.32	Item Konstruk Sokongan Keluarga dalam Pembelajaran Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	363
5.33	Kedudukan Item Konstruk Sokongan Keluarga dalam Pembelajaran Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	365
5.34	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Komitmen Keluarga Terhadap Pendidikan	367

5.35	Item Konstruk Komitmen Keluarga Terhadap Pendidikan Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	368
5.36	Kedudukan Item Konstruk Komitmen Keluarga Terhadap Pendidikan Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	370
5.37	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Persekitaran Pembelajaran di Rumah	372
5.38	Item Konstruk Persekitaran Pembelajaran di Rumah Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	373
5.39	Kedudukan Item Konstruk Persekitaran Pembelajaran di Rumah Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	374
5.40	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Kompetensi dan Kualiti Guru	376
5.41	Item Konstruk Kompetensi dan Kualiti Guru Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	377
5.42	Kedudukan Item Konstruk Kompetensi dan Kualiti Guru Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	379
5.43	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Strategi Pengajaran Membaca	381
5.44	Item Konstruk Strategi Pengajaran Membaca Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	382
5.45	Kedudukan Item Konstruk Strategi Pengajaran Membaca Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	384
5.46	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Hubungan Guru dengan Murid	386
5.47	Item Konstruk Hubungan Guru dengan Murid Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	387
5.48	Kedudukan Item Konstruk Hubungan Guru dengan Murid Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	388

5.49	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Iklim Bilik Darjah	390
5.50	Item Konstruk Iklim Bilik Darjah Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	391
5.51	Kedudukan Item Konstruk Iklim Bilik Darjah Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	392
5.52	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Sumber Literasi dan Budaya Membaca di Sekolah	394
5.53	Item Konstruk Sumber Literasi dan Budaya Membaca di Sekolah Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	395
5.54	Kedudukan Item Konstruk Sumber Literasi dan Budaya Membaca di Sekolah Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	397
5.55	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Keselamatan dan Disiplin di Sekolah	398
5.56	Item Konstruk Keselamatan dan Disiplin di Sekolah Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	399
5.57	Kedudukan Item Konstruk Keselamatan dan Disiplin di Sekolah Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	400
5.58	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Prasarana dan Kemudahan di Sekolah	402
5.59	Item Konstruk Prasarana dan Kemudahan di Sekolah Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	403
5.60	Kedudukan Item Konstruk Prasarana dan Kemudahan di Sekolah Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	404
5.61	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Sikap dan Motivasi Murid	406
5.62	Item Konstruk Sikap dan Motivasi Murid Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	407

5.63	Kedudukan Item Konstruk Sikap dan Motivasi Murid Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	409
5.64	Nilai <i>threshold (d)</i> bagi Item dalam Konstruk Minat dan Tabiat Membaca Murid	411
5.65	Item Konstruk Minat dan Tabiat Membaca Murid Berdasarkan Analisis FDM dan Cadangan daripada Panel Pakar	412
5.66	Kedudukan Item Konstruk Minat dan Tabiat Membaca Murid Mengikut Nilai Penilaian <i>Fuzzy</i> dan Purata Nombor <i>Fuzzy</i>	414
5.67	Pembahagian Item Bagi Konstruk Utama Instrumen Literasi Membaca Berdasarkan Kesepakatan Pakar	416
5.68	Ujian KMO dan <i>Bartlett's Test of Sphericity</i>	427
5.69	Nilai <i>Total Variance Explained</i>	429
5.70	Matriks Konstruk dengan Putaran Varimax Item	430
5.71	Nilai Kebolehpercayaan Setiap Konstruk Selepas Analisis EFA	433
5.72	Demografi Responden Fasa Penilaian Kebolehgunaan Instrumen Faktor Literasi Membaca	434
5.73	Skala Interpretasi Skor Min	436
5.74	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Sokongan Keluarga dalam Pembelajaran	438
5.75	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Komitmen Keluarga Terhadap Pendidikan	440
5.76	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Persekitaran Pembelajaran di Rumah	442
5.77	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Kompetensi dan Kualiti Guru	444
5.78	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Strategi Pengajaran Membaca	446

5.79	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Hubungan Guru dengan Murid	448
5.80	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Iklim Bilik Darjah	450
5.81	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Sumber Literasi dan Budaya Membaca di Sekolah	452
5.82	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Keselamatan dan Disiplin di Sekolah	453
5.83	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Kemudahan dan Prasarana di Sekolah	455
5.84	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Sikap dan Motivasi Murid	457
5.85	Skor Min dan Sisihan Piawai Konstruk Minat dan Tabiat Membaca murid	459
5.86	Hasil Analisis Keseluruhan Faktor Kebolehan Membaca	461
5.87	Keputusan Ujian ANOVA Faktor Keluarga	466
5.88	Analisis Pengaruh Pemboleh ubah Faktor Keluarga	467
5.89	Keputusan Ujian ANOVA Faktor Guru	468
5.90	Analisis Pengaruh Pemboleh ubah Faktor Guru	469
5.91	Keputusan Ujian ANOVA Faktor Sekolah	470
5.92	Analisis Pengaruh Pemboleh ubah Faktor Sekolah	471
5.93	Keputusan Ujian ANOVA Faktor Murid	472
5.94	Analisis Pengaruh Pemboleh ubah Faktor Murid	473
5.95	Keputusan Ujian ANOVA Pengaruh Jantina	474
5.96	Keputusan Ujian ANOVA Pengaruh SES	475
5.97	Keputusan Ujian ANOVA Pengaruh Lokasi Sekolah	476
5.98	Hasil Analisis Keseluruhan Pengaruh Faktor Kebolehan Membaca	477

5.99	Contoh Dapatan Ujian <i>Mahalanobis Distance</i>	481
5.100	Kesahan Konvergen (AVE) dan Kebolegunaan Komposit (CR)	500
5.101	Perbandingan Item Instrumen Faktor Literasi Membaca Semasa Kesahan Pakar FDM dengan Analisis CFA	506

SENARAI RAJAH

No. Rajah		Muka Surat
1.1	Kerangka Konseptual Kajian	33
2.1	Faktor Kebolehan Membaca Murid	106
3.1	Kerangka Prosedur Kajian Pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca	150
4.1	Carta Alir Fasa Analisis Keperluan	205
4.2	Paparan Muka SPSS 26.0 bagi Analisis Soal Selidik Fasa Analisis Keperluan	215
4.3	Contoh Hasil Analisis Deskriptif Soal Selidik Fasa Analisis Keperluan	216
4.4	Langkah-langkah Menganalisis Data Temu bual Berasaskan Braun & Clarke (2006)	219
4.5	Paparan Muka Atlas.ti 9 bagi Analisis Temu bual Fasa Analisis Keperluan	220
4.6	Proses Analisis Data Temu bual Menggunakan Atlas.ti 9	221
4.7	Carta Alir Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan	228
4.8	Templet Analisis <i>Fuzzy Delphi</i> (FDMv2.0) bagi Analisis Soal Selidik FDM 1	241
4.9	Templet Analisis <i>Fuzzy Delphi</i> (FDMv2.0) bagi Analisis Soal Selidik FDM 2	242

4.10	Graf Segitiga Min Melawan Nilai Tringular. Diadaptasi daripada Saedah Siraj et al. (2021)	243
4.11	Carta Alir Prosedur Analisis Data FDM. Diubahsuai daripada Mohd Ridhuan Mohd Jamil (2016)	244
4.12	Kedudukan Nilai α – cut dalam Pernomboran Fuzzy	249
4.13	Carta Alir Fasa Penilaian Kebolegunaan Instrumen Literasi Membaca	253
4.14	Teknik Pengiraan Minimum Saiz Sampel Berpandukan Perisian <i>Raosoft</i>	256
4.15	Prosedur Kaedah Persampelan Mengikut Persampelan Rawak Berstrata	257
4.16	Paparan Muka SPSS 26.0 bagi Analisis Data Fasa Penilaian	265
4.17	Paparan Muka AMOS 24.0 bagi Analisis Data Fasa Penilaian	266
5.1	<i>Sankey Diagrams</i> Dapatan Analisis Temu bual Pakar bagi Faktor Keluarga	312
5.2	<i>Sankey Diagrams</i> Dapatan Analisis Temu bual Pakar bagi Faktor Guru	319
5.3	<i>Sankey Diagrams</i> Dapatan Analisis Temu bual Pakar bagi Faktor Sekolah	324
5.4	<i>Sankey Diagrams</i> Dapatan Analisis Temu bual Pakar bagi Faktor Murid	332
5.5	<i>Sankey Diagrams</i> Dapatan Analisis Temu bual Pakar bagi Keperluan Pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca	337
5.6	<i>Scree Plot</i> Bilangan Konstruk yang Diekstrak	428
5.7	Analisis Kehilangan Data	480
5.8	Dapatan Analisis CFA Konstruk Faktor Keluarga Sebelum Modifikasi	483
5.9	Dapatan Analisis CFA Konstruk Faktor Keluarga Selepas Modifikasi	485
5.10	Dapatan Analisis CFA Konstruk Faktor Guru	487

5.11	Dapatan Analisis CFA Konstruk Faktor Sekolah Sebelum Modifikasi	489
5.12	Dapatan Analisis CFA Konstruk Faktor Sekolah Selepas Modifikasi	491
5.13	Dapatan Analisis CFA Konstruk Faktor Murid Sebelum Modifikasi	493
5.14	Dapatan Analisis CFA Konstruk Faktor Murid Selepas Modifikasi	494
5.15	Dapatan Analisis CFA Instrumen Literasi Membaca Secara Gabungan	496
5.16	Dapatan Analisis CFA Konstruk Aras Kedua Instrumen Faktor Literasi Membaca	497

SENARAI SINGKATAN

AMOS	<i>Analysis of Moment Structures</i>
ANOVA	<i>Analysis of Variance</i>
AVE	<i>Average Variance Explain</i>
CFA	<i>Confirmatory Factor Analysis</i>
CFI	<i>Comparative Fit Index</i>
CR	<i>Composite Reliability</i>
DDR	<i>Design and Developmental Research</i>
EFA	<i>Exploratory Factor Analysis</i>
FDM	<i>Fuzzy Delphi Method</i>
KDNK	Keluaran Dalam Negara Kasar
KMO	<i>Kaiser-Meyer-Olkin Test</i>
KPM	Kementerian Pendidikan Malaysia
KSSM	Kurikulum Standard Sekolah Menengah
KSSR	Kurikulum Standard Sekolah Rendah
MI	<i>Modification Indices</i>
OECD	<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
PIRLS	<i>Progress in International Reading Literacy Study</i>
PISA	<i>Programme for International Student Assessment</i>

PPPM	Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia
PRP	Penyelidikan Reka bentuk dan Pembangunan
RMSEA	<i>Root Mean Square Error of Approximation</i>
SDG	<i>Sustainable Development Goals</i>
SEM	<i>Structural Equation Modeling</i>
SES	<i>Socioeconomic Status</i>
SMK	Sekolah Menengah Kebangsaan
SPM	Sijil Pelajaran Malaysia
SPSS	<i>Statistical Package for Social Science</i>
TLI	<i>Tucker-Lewis Index</i>
UNESCO	<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>
UNICEF	<i>United Nations Children's Fund</i>
UPSR	Ujian Penilaian Sekolah Rendah

SENARAI LAMPIRAN

- A Surat Kebenaran EPRD
- B Surat Kebenaran ETIKA UPSI
- C Surat Kebenaran JPN
- D Surat Lantikan Pakar Kesahan Instrumen
- E Borang Persetujuan Pakar Kesahan
- F Borang Kesahan Soal Selidik
- G Instrumen Kajian (Soal Selidik)
- H Borang Persetujuan Guru
- I Contoh Borang Persetujuan Guru
- J Contoh Sijil Penghargaan Guru
- K Paparan *Google Form* Soal Selidik
- L Data Mentah Ujian Rintis Soal Selidik Analisis Keperluan
- M Data Mentah Soal Selidik Fasa Analisis Keperluan
- N Borang Kesahan Temu bual
- O Instrumen Kajian (Temu bual)
- P Surat Lantikan Pakar Temu bual
- Q Borang Persetujuan Pakar Temu bual
- R Contoh Transkrip Temu bual Pakar

- S Borang Kesahan FDM 1
- T Instrumen Kajian (Soal Selidik FDM 1)
- U Borang Kesahan FDM 2
- V Instrumen Kajian (Soal Selidik FDM 2)
- W Surat Lantikan Pakar FDM
- X Borang Persetujuan Pakar FDM
- Y Contoh Dapatan Pakar FDM 1
- Z Contoh Dapatan Pakar FDM 2
- A1 Instrumen Kajian (Prototaip Instrumen Faktor Literasi Membaca)
- B1 Borang Kesahan Prototaip Instrumen Faktor Literasi Membaca
- C1 Data Mentah Ujian Rintis Fasa Penilaian
- D1 Ujian Taburan Normal (*Normality*)
- E1 Sijil Penghargaan untuk Sekolah Kajian
- F1 Surat Kebenaran Ibu Bapa
- G1 Gambar Semasa Kajian
- H1 Data Mentah Prototaip Instrumen Faktor Literasi Membaca Fasa Penilaian

BAB 1

PENGENALAN

1.1 Pendahuluan

Literasi merupakan isu penting dalam dunia pendidikan hari ni. Literasi yang lebih dikenali dengan bahasa mudahnya sebagai celik huruf dijadikan sebagai indikator bagi mengukur keupayaan murid dalam penguasaan kemahiran membaca, menulis, mendengar dan bertutur, serta mampu memahami percakapan atau penulisan (Mohd Asnorhisham Adam & Abdul Rahim Hamdan, 2017). Literasi juga turut digariskan sebagai pemacu bagi pembangunan yang lebih mampan, peluang yang lebih besar dalam pasaran buruh, peningkatan tahap kesihatan keluarga, pengurangan kadar kemiskinan dan peningkatan peluang yang lebih baik dalam kehidupan (UNESCO, 2019).

Oleh itu, menjadi keperluan kepada setiap negara di dunia untuk memastikan semua rakyatnya agar dapat menguasai literasi dengan lebih baik terutamanya penguasaan dalam

literasi membaca. Perkara ini perlu diberi perhatian kerana literasi membaca sangat penting dalam kehidupan seseorang individu kerana ianya akan digunakan sepanjang kehidupan dan turut memberi kesan terhadap kerjaya mereka (Musfiroh & Listyorini, 2016). Hal ini demikian kerana, murid yang menguasai kemahiran membaca secara tidak langsung akan dapat menguasai kemahiran penting lain seperti kemahiran menulis (St Clair-Thompson et al., 2018), kemahiran mendengar dan bertutur (Kennedy et al., 2012). Murid juga lebih cemerlang dalam sains dan matematik (Imam, 2016), menunjukkan pencapaian yang baik dalam bidang akademik (Hanemann, 2015) serta mempunyai kemahiran berfikir secara kritikal yang lebih baik (Palani, 2012) sekiranya memiliki kemahiran literasi membaca yang sempurna.

Development Goals Report 2015 menunjukkan bahawa masih terdapat murid yang belum dapat menguasai literasi dengan baik (United Nations Malaysia, 2016). Dapatan yang diperoleh ini agak membimbangkan kerana ini secara tidak langsung akan menyukarkan kehidupan murid tersebut terutamanya dalam proses melibatkan diri dengan masyarakat. Oleh hal yang demikian, penyelidik berusaha untuk membangunkan satu instrumen yang dinamakan sebagai Instrumen Faktor Literasi Membaca bagi merungkaikan permasalahan berkaitan faktor yang menyebabkan masalah ini berlaku. Bertitik tolak daripada itu, kajian ini cuba meneroka faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid dengan dari aspek faktor keluarga, guru, sekolah dan faktor murid. Kajian ini juga diharapkan agar dapat digunakan sebagai pengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid

tingkatan dua yang bersekolah di sekolah bandar, luar bandar dan di sekolah pulau di Malaysia.

Dapatan kajian yang diperoleh ini juga akan dapat memberikan maklumat sama ada terdapat perkaitan dan hubungan setiap faktor yang dikaji serta pengaruhnya terhadap literasi membaca murid. Hal ini kerana, melalui kajian ini, penyelidik dapat membentuk konstruk utama dan item yang mewakili setiap faktor yang dikaji bagi menghuraikan setiap hubungan dan perkaitan antara keempat-empat faktor tersebut. Oleh hal yang demikian, penyelidik membincangkan tentang beberapa peringkat asas bagi pelaksanaan kajian ini yang meliputi latar belakang kajian, pernyataan masalah, objektif kajian, soalan kajian dan hipotesis kajian. Turut dibincangkan dalam kajian ini ialah kerangka konseptual kajian, definisi operasional, kepentingan kajian dan batasan kajian.

1.2 Latar Belakang Kajian

Kemahiran membaca merupakan salah satu kemahiran penting yang perlu dikuasai oleh murid bermula dari awal persekolahan lagi. Kemahiran membaca turut memberikan pengaruh yang besar terhadap pembelajaran murid (Rashidah Elias et al., 2017), berfungsi sebagai jambatan dalam proses menimba pengalaman baharu dan meningkatkan ilmu pengetahuan (Bingham & Terry, 2013). Kemahiran membaca juga merupakan salah satu daripada empat kemahiran bahasa yang amat penting dan perlu dikuasai oleh murid, selain daripada kemahiran menulis, kemahiran mendengar dan kemahiran bertutur. Melalui

penguasaan kemahiran membaca, proses pembangunan potensi diri seseorang individu akan dapat berkembang lebih baik. Murid juga dapat mencapai matlamat, mengembangkan pengetahuan dan potensi diri serta dapat melibatkan diri sepenuhnya dalam masyarakat (Jupri Bacotang, 2019).

Kajian menunjukkan bahawa murid yang boleh membaca ayat-ayat mudah dengan lancar, mengeja perkataan dan menguasai perbendaharaan kata asas akan lebih berkeyakinan berbanding murid-murid yang belum menguasai kemahiran tersebut (Siti Fatimah Ali & Najeemah Mohd Yusof, 2012). Murid tersebut juga lebih mudah menguasai kemahiran lain dan menunjukkan pencapaian yang lebih cemerlang dalam mata pelajaran lain. Hal ini secara tidak langsung dapat memudahkan mereka untuk meneruskan pembelajaran semasa di peringkat menengah. Pernyataan ini bertepatan dengan Fong (2015) yang bersetuju bahawa kemahiran membaca merupakan asas utama dalam proses pembelajaran bermula dari peringkat rendah hingga ke peringkat pengajian yang lebih tinggi.

Selain itu, kemahiran membaca yang melibatkan proses yang dinamik kerana memerlukan komunikasi yang aktif di antara pembaca dengan penulis (Abdul Rasid Jamian, 2011) juga perlulah dikuasai dengan baik oleh semua murid. Kemahiran penting ini seharusnya diberikan penekanan yang sewajarnya agar dapat dikuasai oleh semua murid sejak di sekolah rendah lagi kerana ianya sangat berguna sepanjang kehidupan (Pitoyo, 2020). Aktiviti membaca yang melibatkan proses aktif dan memerlukan proses pemahaman, penilaian dan penginterpretasian secara berterusan tentang sesuatu mesej

sangat diperlukan bagi membolehkan murid memahami bahan yang dibaca (Metsäpelto et al., 2017).

Selain itu, kemahiran membaca juga dianggap sebagai asas kepada kejayaan akademik dan pembangunan literasi dalam kalangan murid. Menurut Gough dan Tunmer (1986), membaca melibatkan dua aspek utama, iaitu dekodng (keupayaan mengenali dan menyebut perkataan) serta pemahaman (keupayaan memahami makna teks). Walau bagaimanapun, membaca bukan sekadar proses mengenali perkataan, tetapi ia juga berkait rapat dengan literasi, iaitu keupayaan membaca, memahami, menilai, dan menggunakan maklumat dalam pelbagai konteks kehidupan (UNESCO, 2006). Menurut OECD (2019), literasi membaca merujuk kepada keupayaan individu untuk memahami, mentafsir, dan menggunakan maklumat daripada pelbagai jenis teks bagi mencapai matlamat, mengembangkan pengetahuan, serta berfungsi secara efektif dalam masyarakat. Literasi membaca bukanlah sekadar kebolehan mengenal huruf dan perkataan tetapi merangkumi pemahaman, penilaian, dan penggunaan maklumat secara kritis dalam konteks yang berbeza (Snow, 2002).

Dalam konteks pendidikan, literasi membaca sering dikaitkan dengan tahap pemahaman teks dan kebolehan murid untuk menggunakan maklumat secara bermakna dalam proses pembelajaran (Guthrie & Wigfield, 2000). Kajian juga menunjukkan bahawa literasi membaca bukan sahaja berkait dengan kemahiran kognitif, tetapi juga faktor sosial dan emosi, seperti motivasi membaca dan minat terhadap bahan bacaan (Ryan & Deci, 2000). Literasi membaca juga dilihat sebagai satu keupayaan yang berkembang secara

berperingkat, bergantung kepada pendedahan, pengalaman, dan interaksi murid dengan teks dalam pelbagai situasi (Duke & Pearson, 2002). Literasi yang tinggi membolehkan seseorang murid dapat berfikir secara kritikal, menyelesaikan masalah, dan berkomunikasi secara berkesan dalam kehidupan seharian. Oleh itu, pemahaman yang lebih komprehensif terhadap faktor yang mempengaruhi literasi membaca amat perlu bagi membantu dalam usaha meningkatkan tahap literasi murid di sekolah. Dengan ini, murid dapat memahami pelbagai kemahiran lain seperti kemahiran linguistik, kemahiran kognitif dan kemahiran metakognitif dengan lebih baik.

Selain itu, penguasaan dalam membaca ini akan dapat membantu proses pembangunan manusia dilaksanakan dengan teratur dan seterusnya menyumbang kepada pembinaan dan peradaban manusia secara menyeluruh. Hal ini kerana, bahasa turut menjadi unsur penting dalam proses pembinaan tamadun manusia serta berfungsi sebagai campuran kebolehan yang sangat diperlukan bagi tujuan berkomunikasi, berbahasa dan berinteraksi antara satu sama lain (Nur Nadirah Zukefli & Subramaniam, 2018). Bahasa juga turut memainkan peranan penting dalam proses pembentukan jati diri masyarakat, memupuk semangat kekitaan dan mampu membantu meningkatkan perpaduan negara. Dengan ini, rakyat yang lebih baik dalam berbahasa, sopan dan tinggi adab susilanya dapat dibentuk (Rozita Che Rodi & Hashim Musa, 2014).

Dalam konteks pendidikan di Malaysia, pelbagai kajian menunjukkan bahawa kebolehan membaca murid dipengaruhi oleh faktor keluarga, guru, sekolah, dan murid itu sendiri. Faktor keluarga, seperti tahap pendidikan ibu bapa (Zamri Mahamod et al., 2021),

gaya asuhan ibu bapa dan suasana pembelajaran di rumah (Kanammah et al., 2013) boleh mempengaruhi kebiasaan membaca murid. Faktor guru pula merangkumi kaedah pengajaran guru (Balanadam & Jamaludin, 2021; Lee & Kutty, 2021) dan strategi pengajaran membaca (Lau et al., 2020; Nagasundram & Subramaniam, 2019). Selain itu, faktor sekolah seperti iklim bilik darjah (Che Nidzam Che Ahmad et al., 2016), prasarana (Mohamad Isa Azis et al., 2019) dan kemudahan bahan bacaan dan program literasi (Adam Zulkarnain Saleng, 2020) turut memainkan peranan penting dalam membentuk budaya membaca. Akhir sekali, faktor murid seperti sikap dan motivasi (Fong, 2015) minat dan tabiat membaca (Nagasundram & Subramaniam, 2019) juga memberi kesan kepada perkembangan kemahiran membaca murid.

Oleh yang demikian, bagi memahami dengan lebih lanjut berkaitan faktor-faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca dalam kalangan murid tingkatan dua di Malaysia, penyelidik menggunakan soal selidik sebagai instrumen utama. Soal selidik yang dinamakan sebagai Instrumen Faktor Literasi Membaca ini dibangunkan bagi mengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid yang melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid. Penggunaan soal selidik dalam kajian ini membolehkan penyelidik memastikan pengumpulan data yang sistematik dapat dilaksanakan. Selain itu, ianya juga dapat memberikan gambaran kuantitatif berkaitan pengaruh setiap faktor yang dikaji terhadap kebolehan membaca murid. Oleh yang demikian, kajian ini dilaksanakan bagi mendapatkan gambaran yang lebih jelas tentang peranan setiap faktor yang dikaji dalam mempengaruhi kebolehan membaca, sekali gus menyumbang kepada usaha memperkukuhkan literasi dalam kalangan murid.

1.3 Pernyataan Masalah

Malaysia memberikan perhatian yang sangat tinggi berkaitan keperluan pendidikan kepada semua rakyatnya. Perkara ini selaras dengan penekanan kepada konsep Pendidikan Manusiawi oleh Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) yang bertujuan untuk mengangkat martabat individu (karamah insaniah) dengan menyediakan pendidikan yang terbaik kepada semua murid tanpa ada yang tercicir (Fatin Syazana Zulkafali, 2024). Konsep ini juga seiring dengan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2025 iaitu untuk mencapai lima keberhasilan dalam sistem pendidikan meliputi akses kesamarataan peluang pendidikan, kualiti pendidikan cemerlang, peningkatan ekuiti melalui pengurangan jurang pendidikan (lokaliti, sosioekonomi, gender), membentuk dan memperkukuhkan asas perpaduan serta memaksimumkan kecekapan keberhasilan murid. (KPM, 2013)

Sehingga kini, KPM telah sedaya upaya berusaha untuk memastikan semua kanak-kanak di Malaysia berpeluang untuk mendapatkan pendidikan formal. Perkara ini selaras dengan hasrat pihak kerajaan bagi memastikan semua kanak-kanak warganegara Malaysia tanpa mengira kedudukan geografi, gender atau latar belakang sosioekonomi dapat menikmati kesamarataan peluang pendidikan. Pihak KPM juga turut memperkenalkan Pelan Strategik Interim 2011-2020 yang memberi penekanan terhadap murid-murid peribumi di kawasan terpencil dengan mencadangkan agar pendidikan alternatif diberikan kepada kanak-kanak terpinggir. Dengan ini, semua kanak-kanak di Malaysia berpeluang untuk mendapatkan pendidikan formal termasuklah mereka yang tinggal di kawasan

pedalaman, pulau dan terpencil, dalam kalangan Orang Asli, Penan dan peribumi serta kanak-kanak berkeperluan khas (KPM, 2012). KPM juga berusaha untuk merapatkan jurang pendidikan antara murid bandar dengan luar bandar sehingga 50 peratus menjelang tahun 2020 seperti mana yang terkandung dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2025 (Pendidikan Prasekolah hingga Lepas Menengah) (KPM, 2013). Hal ini kerana, jurang pendidikan yang wujud melibatkan aspek demografi terutamanya murid bandar dan murid luar bandar juga secara tidak langsung memberi kesan yang besar kepada individu dan negara terutamanya berkaitan literasi membaca.

Walaupun telah diketahui umum bahawa terdapat pelbagai langkah yang telah dilaksanakan oleh pihak KPM, namun tidak dapat dinafikan masalah ini masih berlaku sehingga kini. Perbincangan semasa *Symposium On Operationalising the 2030 Agenda for Sustainable Development* yang bertajuk *EDUCATION 2030: Challenges and Implementation* juga membuktikan bahawa hasrat untuk memastikan negara mencapai 100% kadar literasi di Malaysia masih tidak berlaku (KPM, 2016a). Maklumat yang terdapat dalam Indikator Matlamat Pembangunan Mampan atau *Sustainable Development Goals (SDG) Indicators* turut membuktikan bahawa Malaysia masih tidak dapat mencapai 100% kadar literasi membaca. Data menunjukkan bahawa, pada tahun 2019 hanya 410,166 orang murid (95%) yang mencapai sekurang-kurangnya tahap kecekapan minimum dalam membaca pada akhir sekolah rendah. Manakala, bagi murid sekolah menengah rendah pula hanya seramai 308,767 orang (82.2%) sahaja (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2021).

Selain itu, data daripada Knoema (2022) juga turut menunjukkan bahawa kadar celik huruf bagi remaja yang berumur 15 tahun hingga 24 tahun bagi tahun 2018 ialah 96.9%. Tidak dapat dinafikan bahawa kadar celik huruf bagi remaja di Malaysia ini telah mengalami peningkatan daripada 88% pada tahun 1980 kepada 96.9% pada tahun 2018 dengan kadar purata tahunan sebanyak 2.50%. Namun, dapatan yang diperoleh ini agak rendah jika dibandingkan dengan kadar literasi negara-negara maju di dunia seperti Korea yang telah mencapai 100% literasi membaca (UNESCO Institute for Statistics, 2013). Ekoran daripada itu, pihak KPM telah mensasarkan agar semua remaja di Malaysia tidak kira lelaki mahupun perempuan akan dapat menguasai 100% literasi membaca seperti yang dihasratkan oleh pihak kerajaan menjelang tahun 2030 (KPM, 2016a).

Perkara ini perlu diberi perhatian yang serius kerana literasi membaca yang

merupakan salah satu elemen yang menjadi fokus utama kerajaan, masih belum mampu mencapai matlamatnya sehingga ke hari ini. Literasi digital yang telah menjadi fokus utama dunia pendidikan hari ini juga telah menjadikan pembelajaran literasi membaca lebih meluas dan seiring dengan perkembangan arus teknologi semasa. Literasi digital yang menjadi salah satu pemacu utama dalam perkembangan ekonomi negara juga semakin mendapat perhatian di era revolusi industri 4.0 (Noor Hadzlida Ayob et al., 2021). Hal ini kerana, pendidikan memainkan peranan penting sama ada dalam aspek pembangunan manusia, sosial mahupun ekonomi. Menurut Abdul Said Ambotang & Hariana Ahong (2018), penguasaan literasi membaca sangat penting kerana kejayaan murid dalam bidang pendidikan secara tidak langsung dapat menurunkan kadar kemiskinan dan membolehkan mereka merancang masa depan yang lebih baik. Kemahiran literasi membaca juga turut

diperlukan bagi melancarkan proses pertumbuhan individu, kejayaan pendidikan, penyertaan ekonomi dan kewarganegaraan (OECD, 2019). Literasi membaca juga terbukti sebagai prasyarat bagi meningkatkan status sosio-ekonomi dan seterusnya mampu meningkatkan mutu kehidupan ke arah lebih baik (Anas Alam Faizli, 2016) dan keluar dari arus kemiskinan (Hazhari Ismail, 2021).

Selain itu, pencapaian dalam pendidikan juga secara tidak langsung akan dapat memberi jaminan kepada kehidupan yang lebih berkualiti dan menjadi pemangkin ke arah kehidupan yang lebih sejahtera dan sempurna (Samruhaizad Samian@Samion & Azahan Awang, 2017). Bertitik tolak daripada itu, perkara ini perlulah diberi perhatian yang sewajarnya bagi mengelakkan kekurangan dalam pendidikan menjadi punca utama kemiskinan diwarisi generasi ke generasi (Chan & Fariessa Ameer, 2020). Oleh itu, Malaysia seharusnya lebih konsisten dalam meningkatkan tahap pendidikan ke arah piawaian antarabangsa bagi mengelakkan negara terus ketinggalan dalam pendidikan dan kehilangan daya saing pada masa hadapan. Oleh itu, menjadi keperluan untuk meningkatkan literasi membaca murid sebagai asas penting dalam kitaran hayat manusia dan sebagai keperluan utama untuk memastikan murid dapat diterima dalam masyarakat. Hal ini kerana, melalui membaca, murid dapat memperoleh ilmu, mendapatkan fakta, memperkukuh perbendaharaan kata dan meningkatkan penguasaan linguistik. Dengan ini, murid lebih berupaya untuk menguasai pelbagai bidang ilmu dengan pantas dan tuntas (Baharom Mohamad et al., 2012).

Selain itu, murid juga akan dapat memperoleh pelbagai ilmu pengetahuan dengan lebih mudah serta meningkatkan pencapaian dalam mata pelajaran yang lain (Yueh Wei et al., 2020). Selain itu, membaca juga dapat melatih kefasihan berbicara, mempertajam kesedaran berkaitan isu-isu semasa. Dengan ini, murid dapat dilatih memperkuatkan rangkaian otak, menambah konsentrasi minda, melatih daya imaginasi kreatif dan seterusnya merangsang psikologi, kognitif dan emosi (Anas Alam Faizli, 2016). Dengan ini, murid secara tidak langsung akan dapat memperkembangkan lagi potensi yang ada dalam diri (KPM, 2013). Kemahiran membaca juga merupakan asas utama dalam kejayaan akademik dan pembangunan individu. Membaca bukan sekadar mengenal huruf dan perkataan, tetapi melibatkan pemahaman, tafsiran, dan keupayaan membuat refleksi terhadap teks (Snow, 2002). Walau bagaimanapun, kajian menunjukkan bahawa masih terdapat ramai murid mengalami kesukaran dalam membaca dengan lancar dan memahami teks secara mendalam (Pretorius & Lephalala, 2011). Kelemahan ini boleh menjejaskan prestasi akademik, menghalang akses kepada ilmu pengetahuan, serta mengurangkan keupayaan mereka untuk berfikir secara kritis (Perfetti, 2007).

Perkara ini perlu diberi perhatian yang serius kerana literasi membaca yang merupakan salah satu elemen yang menjadi fokus utama kerajaan, masih belum mampu mencapai matlamatnya sehingga ke hari ini. Literasi digital yang telah menjadi fokus utama dunia pendidikan hari ini juga telah menjadikan pembelajaran literasi membaca lebih meluas dan seiring dengan perkembangan arus teknologi semasa. Literasi digital yang menjadi salah satu pemacu utama dalam perkembangan ekonomi negara menjadi semakin penting di era revolusi industri 4.0, internet dan juga proses pengajaran dan pembelajaran

yang berasaskan teknologi (Noor Hadzlida Ayob et al., 2021). Dengan ini, keperluan terhadap literasi membaca juga turut berubah dan tidak lagi sama seperti apa yang dianggap sebelum ini. Oleh itu, menjadi keperluan untuk meningkatkan literasi membaca murid sebagai asas penting dalam kitaran hayat manusia dan sebagai keperluan utama untuk memastikan murid dapat diterima dalam masyarakat. Hal ini kerana, melalui membaca, murid dapat memperoleh ilmu, mendapatkan fakta, memperkukuhkan perbendaharaan kata dan meningkatkan penguasaan linguistik. Dengan ini, murid lebih berupaya untuk menguasai pelbagai bidang ilmu dengan pantas dan tuntas (Baharom Mohamad et al., 2012).

Bertitik tolak daripada pelbagai isu yang telah dibincangkan ini, tidak dapat dinafikan bahawa masalah berkaitan literasi membaca dalam kalangan murid masih berlaku sehingga kini. Walaupun isu ini banyak diperkatakan oleh pelbagai pihak, namun ianya masih belum jelas berkaitan faktor sebenar yang menyebabkan murid tidak dapat menguasai kemahiran membaca. Hal ini kerana, terdapat pelbagai kajian yang cuba merungkaikan permasalahan ini dari perspektif yang berbeza. Hasil daripada sorotan literatur yang dilaksanakan, penyelidik mendapati bahawa terdapat ramai penyelidik tempatan mahupun luar negara yang telah cuba merungkaikan masalah sebenar berkaitan dengan faktor kebolehan membaca murid sama ada secara teoretikal mahupun empirikal. Walau bagaimanapun, banyak daripada kajian tersebut hanya memfokuskan kepada faktor dalaman seperti elemen kognitif, namun tidak memberi perhatian kepada faktor luaran yang turut menyumbang sedikit sebanyak terhadap permasalahan ini. Menurut Jaeger

(2016), faktor dalaman terutamanya aspek kognitif tidak dapat memberikan gambaran keseluruhan yang diperlukan dalam merungkaikan faktor kebolehan membaca.

Hal ini kerana, faktor luaran seperti pelibatan ibu bapa di rumah (Dawkins, 2017; Nurulhusna Abdul Malek, 2017; Sufriadi, 2016), pengaruh sekolah seperti kekurangan prasarana (Sukasni & Efendy, 2017) dan faktor murid itu sendiri (Chen et al., 2019) juga turut mempengaruhi faktor kebolehan membaca. Selain itu, kajian lepas yang dilaksanakan juga turut mencari perkaitan antara faktor literasi membaca dengan motivasi murid (Baki, 2018; Nafiseh Zarei & Joseph, 2019; Nancy Anak Gumbang & Zamri Mahamod, 2017), kualiti guru (Rosser, 2018), dan turut mengaitkan jantina sebagai indikator yang mempengaruhi kebolehan membaca (Molla et al., 2020; Resilla, 2018). Terdapat juga kajian yang cuba mengaitkan kebolehan membaca murid dengan faktor keluarga seperti tahap sosioekonomi keluarga (Cheng & Kaplowitz, 2016; Hemmerechts et al., 2017; Nawas, 2019) dan tahap pendidikan ibu bapa (Aditomo & Hasugian, 2018).

Dalam konteks pendidikan di Malaysia, pelbagai kajian menunjukkan bahawa kebolehan membaca murid dipengaruhi oleh faktor keluarga, guru, sekolah, dan murid itu sendiri. Sebagai contoh, kajian yang dijalankan oleh Zamri Mahamod et al. (2021) mendapati bahawa murid daripada keluarga berpendapatan rendah (B40) menunjukkan tahap penguasaan kemahiran membaca dan menulis yang terhad. Kajian mendapati faktor seperti tahap pendidikan ibu bapa dan sokongan yang diberikan di rumah mempengaruhi perkembangan literasi, tabiat dan minat membaca murid. Selain itu, kajian oleh Kanammah et al. (2013) mendapati gaya asuhan ibu bapa dan suasana pembelajaran di rumah yang

berkait rapat dengan tahap pendidikan ibu bapa, mempunyai hubungan signifikan dengan pembelajaran sendiri murid. Dapatan kajian juga menunjukkan bahawa penglibatan aktif ibu bapa dalam pendidikan anak-anak dapat meningkatkan kemahiran pengurusan pembelajaran sendiri anak-anak.

Selain itu, Balanadam dan Jamaludin (2021) telah meneliti pengaruh guru terhadap kebolehan membaca murid. Dapatan kajian mendapati bahawa faktor seperti kaedah pengajaran guru memainkan peranan penting dalam meningkatkan kemahiran membaca murid. Kajian ini menekankan keperluan untuk memperbaiki dan meningkatkan kaedah pengajaran guru bahasa bagi mengatasi masalah membaca dalam kalangan murid sekolah rendah di Malaysia. Kajian oleh Lee dan Kutty (2021) pula menguji keberkesanan kaedah Ekspres-I dalam meningkatkan kemahiran membaca dan motivasi murid bukan penutur natif dalam bahasa Melayu. Dapatan kajian menunjukkan bahawa peranan guru penting dalam mengaplikasikan kaedah pengajaran yang berpusatkan murid dan sesuai dengan tahap mereka bagi memastikan proses pembelajaran yang berkesan. Secara keseluruhan, kajian-kajian ini menegaskan bahawa strategi pengajaran yang digunakan oleh guru, termasuk pendekatan yang berpusatkan murid dan penggunaan kaedah yang sesuai, adalah penting dalam meningkatkan kebolehan membaca murid di Malaysia.

Di samping itu, terdapat beberapa contoh kajian di Malaysia yang meneliti pengaruh sekolah terhadap kebolehan membaca murid. Sebagai contoh, kajian oleh Nagasundram dan Subramaniam (2019), meneliti strategi kemahiran membaca dalam kalangan murid cemerlang dan murid lemah di SJK (T) Batu Caves, Selangor. Dapatan

kajian menunjukkan bahawa faktor persekitaran sekolah dan kaedah pengajaran guru memainkan peranan penting dalam mempengaruhi kemahiran membaca murid. Selain itu, kajian oleh Lau et al. (2020) meneliti penguasaan kemahiran membaca Bahasa Melayu dalam kalangan murid bukan penutur jati di Bintulu, Sarawak. Kajian ini menekankan peranan sekolah dalam menyediakan strategi pengajaran yang sesuai untuk meningkatkan kemahiran membaca murid. Secara keseluruhan, kajian-kajian ini menegaskan bahawa faktor sekolah, termasuk persekitaran pembelajaran adalah kritikal dalam mempengaruhi kebolehan membaca murid di Malaysia.

Akhir sekali, faktor murid seperti sikap, minat, dan motivasi terhadap membaca juga memberi kesan kepada kebolehan membaca murid. Kajian Fong (2015) menunjukkan bahawa murid-murid Cina kurang gemar membaca bahan bacaan atau buku Bahasa Melayu kerana faktor kebudayaan, pengaruh rakan, dan keluarga. Sikap kurang minat ini menyumbang kepada masalah sebutan dan penguasaan membaca dalam kalangan mereka. Selain itu, kajian Nagasundram dan Subramaniam (2019) menunjukkan bahawa murid cemerlang lebih kerap mengamalkan strategi kemahiran membaca berbanding murid lemah. Faktor utama yang mempengaruhi murid lemah dalam meningkatkan kemahiran membaca ialah sikap dan minat mereka terhadap penguasaan Bahasa Melayu. Secara keseluruhan, kajian-kajian ini menegaskan bahawa sikap positif dan minat murid terhadap pembelajaran Bahasa Melayu adalah faktor penting yang mempengaruhi kebolehan membaca murid.

Namun hal yang sedemikian, kajian-kajian tersebut tidaklah dijalankan secara menyeluruh terhadap keempat-empat faktor utama yang ingin dikaji oleh penyelidik iaitu keluarga, guru, sekolah dan murid. Kebanyakan kajian yang dijalankan melibatkan beberapa faktor tertentu sahaja dan tidak meliputi murid dari lokasi berbeza iaitu murid bandar dan murid luar bandar yang juga terdiri daripada murid pulau. Tambahan lagi, kajian-kajian terdahulu juga kurang memberi tumpuan kepada satu instrumen yang menyeluruh bagi mengukur kesemua faktor ini secara sistematik. Kebanyakan kajian hanya meneliti satu atau dua faktor sahaja tanpa melihat hubungan antara faktor keluarga, guru, sekolah, dan murid secara holistik. Perkara ini perlu diberi perhatian kerana menurut Gough & Tunmer (1986), kekurangan instrumen yang komprehensif juga boleh menghalang usaha untuk mengenal pasti punca sebenar kelemahan membaca, sekali gus menyukarkan pelaksanaan intervensi yang berkesan.

Oleh hal yang demikian, analisis secara menyeluruh dijalankan bagi mengenal pasti faktor yang menyebabkan murid tidak dapat menguasai kemahiran membaca. Berdasarkan kajian ini, penyelidik berusaha merungkaikan permasalahan ini dengan mengenal pasti faktor yang kebolehan membaca murid melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid. Selain daripada itu juga, kajian ini bertujuan untuk membangunkan satu instrumen soal selidik yang mantap dan sah bagi mengenal pasti faktor-faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca dalam kalangan murid tingkatan dua. Dengan adanya instrumen yang komprehensif, penyelidik akan dapat memperoleh gambaran yang lebih jelas tentang faktor utama yang menyumbang kepada kelemahan membaca, seterusnya membantu dalam perancangan strategi pengajaran dan pembelajaran yang lebih efektif (Snow, 2002). Hasil

kajian ini juga diharapkan dapat memberikan sumbangan bermakna dalam meningkatkan literasi murid, serta membantu pihak berkepentingan termasuk pendidik, ibu bapa, dan pembuat dasar dalam memperkukuh strategi pengajaran dan pembelajaran membaca di peringkat sekolah menengah. Kajian ini juga diharapkan agar dapat membantu memberikan maklumat berkaitan kepada semua pihak yang memerlukan dan seterusnya memberikan dimensi baru terhadap permasalahan yang telah melanda negara kita ni terutamanya berkaitan literasi membaca.

1.4 Tujuan Kajian

Kajian ini bertujuan untuk membangunkan Instrumen Faktor Literasi Membaca yang dapat berfungsi sebagai pengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid dalam mata pelajaran Bahasa Melayu. Kajian ini menganalisis faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid berdasarkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid itu sendiri. Keempat-empat faktor ini digunakan dalam mengkaji pengaruhnya terhadap kebolehan membaca murid tingkatan dua yang bersekolah di sekolah bandar, sekolah luar bandar dan sekolah pulau. Setiap hubungan dan kaitan antara faktor tersebut dianalisis bagi melihat sama ada mempunyai pengaruh terhadap literasi membaca murid.

1.5 Objektif Kajian

Secara amnya, kajian ini adalah untuk membangunkan satu instrumen bagi mengenal pasti faktor kebolehan membaca murid melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid. Kajian ini dirangka mengikut fasa, iaitu fasa analisis keperluan, fasa reka bentuk dan pembangunan, dan fasa penilaian kebolegunaan instrumen. Oleh itu, kajian yang dilaksanakan ini merangkumi objektif kajian seperti berikut:-

Fasa Pertama : Fasa Analisis Keperluan

1.5.1 Mengetahui keperluan pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca sebagai pengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid.

- i) Mendapatkan pandangan guru berkaitan faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid.
- ii) Mendapatkan pandangan pakar berkaitan faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid serta keperluan pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca sebagai pengukur faktor kebolehan membaca.

Fasa Kedua : Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan

1.5.2 Mereka bentuk dan membangunkan Instrumen Faktor Literasi Membaca sebagai pengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid berdasarkan kesepakatan pakar.

- i) Mengkaji kesesuaian konstruk dalam Instrumen Faktor Literasi Membaca berdasarkan kesepakatan pakar.
- ii) Mengkaji kesesuaian item dalam konstruk Instrumen Faktor Literasi Membaca berdasarkan kesepakatan pakar.

Fasa Ketiga : Fasa Penilaian Kebolehgunaan

1.5.3 Menilai kebolehgunaan Instrumen Faktor Literasi Membaca sebagai pengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid.

- i) Menganalisis faktor kebolehan membaca murid melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid.
- ii) Menganalisis pengaruh faktor keluarga, sekolah, guru dan murid terhadap kebolehan membaca murid.
- iii) Menilai kesepadanan Instrumen Faktor Literasi Membaca yang dibangunkan dengan data kajian.

1.6 Soalan Kajian

Berdasarkan objektif kajian yang telah disenaraikan, penyelidik menjawab soalan kajian seperti berikut:-

Fasa Pertama : Fasa Analisis Keperluan

1.6.1 Adakah terdapat keperluan pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca sebagai pengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid?

i) Apakah pandangan guru berkaitan faktor kebolehan membaca murid melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid?

ii) Apakah pandangan pakar berkaitan faktor kebolehan membaca murid melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid serta keperluan pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca sebagai pengukur faktor kebolehan membaca murid?

Fasa Kedua : Fasa Reka Bentuk dan Pembangunan

1.6.2 Bagaimanakah reka bentuk dan pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca bagi mengenal pasti faktor kebolehan membaca murid berdasarkan kesepakatan pakar?

- i) Bagaimanakah pandangan pakar mempengaruhi kesesuaian konstruk dalam Instrumen Faktor Literasi Membaca?
- ii) Bagaimanakah pandangan pakar mempengaruhi kesesuaian item dalam setiap konstruk Instrumen Faktor Literasi Membaca?

Fasa Ketiga : Fasa Penilaian Kebolegunaan

1.6.3 Bagaimanakah kebolegunaan Instrumen Faktor Literasi Membaca sebagai pengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid?

- i) Apakah faktor kebolehan membaca murid melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah dan murid?
- ii) Adakah terdapat pengaruh keluarga, sekolah, guru dan murid terhadap kebolehan membaca murid?
- iii) Adakah Instrumen Faktor Literasi Membaca yang dibangunkan sepadan dengan data kajian?

1.7 Hipotesis Kajian

Hipotesis kajian adalah bagi menjawab soalan kajian 1.6.3 (ii) Adakah terdapat pengaruh keluarga, guru, sekolah dan murid terhadap kebolehan membaca murid?

Ha1 : Terdapat pengaruh yang signifikan antara faktor keluarga, guru, sekolah dan murid terhadap kebolehan membaca murid.

Ha1 : Terdapat pengaruh yang signifikan antara faktor keluarga dengan kebolehan membaca murid.

Ha2 : Terdapat pengaruh yang signifikan antara faktor guru dengan kebolehan membaca murid.

Ha3 : Terdapat pengaruh yang signifikan antara faktor sekolah dengan kebolehan membaca murid.

Ha4 : Terdapat pengaruh yang signifikan antara faktor murid dengan kebolehan membaca murid.

Ha2 : Terdapat pengaruh jantina, status sosioekonomi keluarga (SES) dan lokasi sekolah terhadap kebolehan membaca murid.

Ha5 : Terdapat pengaruh jantina terhadap faktor kebolehan membaca murid.

Ha6 : Terdapat pengaruh status sosioekonomi keluarga (SES) terhadap faktor kebolehan membaca murid.

Ha7 : Terdapat pengaruh lokasi sekolah terhadap faktor kebolehan membaca murid.

1.8 Kepentingan Kajian

Kajian ini dapat menjelaskan tentang faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid dari perspektif keluarga, guru, sekolah dan murid. Dalam masa yang sama, kajian ini dapat memperlihatkan hubungan dan perkaitan antara keempat-empat faktor yang diketengahkan agar mampu memberi maklumat kepada pihak yang berkenaan. Dengan adanya kajian ini, ianya dapat memberikan sumbangan secara teori dan praktikal berkaitan dengan faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid. Oleh itu, kepentingan kajian ini dihuraikan berdasarkan pecahan di bawah.

a. Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM)

Pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca ini boleh memberikan gambaran umum berkaitan dengan literasi membaca di Malaysia. Jika sebelum ini masyarakat keseluruhannya tidak mengetahui secara rinci mengenai faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid di Malaysia, kini melalui Instrumen Faktor Literasi Membaca diharapkan agar dapat membuka mata masyarakat terutamanya pihak KPM untuk sama-sama berusaha menyelesaikan isu ini. Pembangunan instrumen ini juga penting kerana secara tidak langsung dapat mengenal pasti faktor yang mempengaruhi literasi membaca murid tingkatan dua yang bersekolah di Malaysia terutamanya murid bandar, murid luar bandar, dan murid pulau. Setiap hubungan antara faktor yang dikaji dapat dihuraikan bagi melihat perkaitan antara semua faktor yang dikaji agar dapat merungkaikan apa sebenarnya yang berlaku dalam kalangan murid bandar, luar bandar dan murid pulau.

Gambaran ini dapat membantu ramai pihak terutamanya KPM bagi membantu mengkaji permasalahan ini dengan lebih rinci. Selain itu, pihak KPM juga boleh melakukan semakan sistem kurikulum yang sedia ada agar lebih memfokuskan penguasaan kemahiran membaca terlebih dahulu berbanding kemahiran lain yang lebih tinggi aras kesukarannya. Hal ini kerana, kemahiran membaca merupakan asas utama dalam proses pembelajaran bermula dari peringkat rendah hingga ke peringkat pengajian yang lebih tinggi.

b. Pembuat Dasar dan Polisi

Instrumen ini juga dapat digunakan untuk mengukur kesan pelaksanaan dasar-dasar kerajaan terutamanya dalam aspek meningkatkan tahap literasi negara serta keberhasilannya. Kajian ini juga dapat digunakan sebagai penanda aras tentang tahap literasi membaca Bahasa Melayu serta perbandingannya boleh dilaksanakan dari semasa ke semasa. Hal ini kerana, setakat ini masih belum ada satu pengukuran yang boleh mengenal pasti faktor yang mempengaruhi literasi membaca Bahasa Melayu murid sekolah di Malaysia secara menyeluruh. Diharapkan agar kajian ini dapat memberikan cadangan kepada pembuat dasar dan polisi bagi merancang program intervensi yang bersesuaian bagi memantapkan dan mengukuhkan lagi kadar literasi membaca di Malaysia.

Seterusnya, Instrumen Faktor Literasi Membaca yang dibangunkan ini juga turut mengetengahkan konstruk utama yang mempengaruhi faktor kebolehan membaca murid. Oleh itu, indikator ini boleh digunakan sebagai input bagi merangka dan melaksanakan

program peningkatan kemahiran literasi dan seterusnya membantu dalam proses pembangunan negara. Hal ini kerana, setiap konstruk utama dan item yang dipilih dan digunakan dalam kajian ini bersifat autentik dan telah disemak terlebih dahulu oleh pakar yang arif dalam bidang literasi membaca Bahasa Melayu. Setiap konstruk utama dan item yang digunakan dalam kajian ini juga telah melalui proses pembacaan melalui kajian literatur yang menyeluruh melibatkan kajian dari dalam negara dan juga dari luar negara.

Pelbagai kajian juga telah dirujuk bagi memastikan instrumen ini tidak hanya meliputi permasalahan yang hanya berlaku di Malaysia sahaja tapi turut menjadi isu global di setiap negara di dunia. Oleh itu, kajian ini diharapkan agar dapat dijadikan sebagai panduan kepada pihak yang berkaitan agar sama-sama berganding bahu memastikan Malaysia berjaya mencapai 100% kadar literasi membaca seperti mana yang diharapkan.

c. Penyelidik Akan Datang

Sepanjang proses melaksanakan kajian ini, penyelidik telah membangunkan beberapa instrumen bagi melancarkan proses pengumpulan data kajian. Antara instrumen tersebut ialah soal selidik analisis keperluan bagi mengukur faktor kebolehan membaca murid berdasarkan pandangan guru-guru Bahasa Melayu. Selain itu, penyelidik turut membangunkan protokol temu bual yang ditadbir kepada pakar iaitu pensyarah Bahasa Melayu bagi mendapatkan pandangan berkaitan faktor kebolehan membaca murid dan seterusnya mengesahkan keperluan pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca.

Semasa fasa reka bentuk dan pembangunan pula, penyelidik membangunkan instrumen berbentuk soal selidik menggunakan kaedah FDM yang mengandungi konstruk utama dan item Instrumen Faktor Literasi Membaca untuk mendapatkan kesepakatan pakar. Setelah itu, maka terhasillah Prototaip Instrumen Faktor Literasi Membaca yang kemudiannya ditadbir kepada murid tingkatan dua semasa fasa penilaian kebolehgunaan. Sepanjang proses pembangunan instrumen bagi kajian ini, penyelidik telah memastikan agar semua instrumen yang digunakan dalam kajian ini mendapat kesahan pakar. Kesahan instrumen yang dibangunkan ini telah diuji menerusi kesahan pakar bahasa dan pakar bidang. Kebolehpercayaan instrumen juga turut diuji pada peringkat kajian rintis menggunakan *Cronbach Alpha* dan analisis penerokaan faktor (EFA). Oleh itu, Instrumen Faktor Literasi Membaca ini terbukti telah melalui proses kesahan dan kebolehpercayaan

Selain itu, kajian ini turut melaksanakan setiap proses pembangunan instrumen secara sistematik berlandaskan kepada DDR agar boleh dijadikan rujukan untuk penyelidik akan datang yang berminat untuk melaksanakan kajian lanjutan menggunakan metodologi yang sama. Setiap proses yang dilaksanakan dihuraikan dengan teliti dan tersusun agar dapat memudahkan para pembaca untuk memahami struktur kajian dengan lebih baik. Dengan ini, penyelidik berharap agar instrumen yang berjaya dibangunkan ini dapat dimanfaatkan oleh pihak berkaitan terutamanya para pengkaji dalam bidang literasi membaca agar dapat menambah baik kajian yang sedia ada demi membantu meningkatkan pencapaian literasi membaca murid di Malaysia.

d. Guru, Sekolah dan Murid-Murid

Kajian ini diharapkan agar dapat menjadi kerangka rujukan dan penanda aras kepada para guru untuk menambahbaik strategi pengajaran yang sedia ada bagi memastikan kadar literasi murid dapat ditingkatkan. Kajian ini juga diharapkan agar dapat memberikan input kepada guru-guru untuk mempertimbangkan bentuk-bentuk aktiviti pembelajaran dan pengajaran yang sesuai bagi memastikan murid dapat menguasai kemahiran membaca dengan lebih cepat dan berkesan.

Selain itu, kajian ini juga turut diharapkan agar dapat membuka mata pihak sekolah dalam usaha membantu murid agar dapat menguasai kemahiran membaca dengan lebih baik. Sekolah seharusnya dapat berfungsi sebagai tempat menuntut ilmu yang mampu membekalkan persekitaran pembelajaran yang baik samada daripada aspek fizikal dan psikososial. Hal ini kerana, iklim atau suasana yang tenteram dan selesa di sekolah terutamanya bilik darjah juga turut mempengaruhi kebolehan membaca murid. Sekolah dan bilik darjah haruslah dipastikan sentiasa berada dalam keadaan kondusif dan mampu menyokong proses pengajaran dan pembelajaran yang berkesan.

Di samping itu juga, kajian ini diharapkan agar dapat membuka persepsi baru kepada murid-murid dalam usaha meningkatkan kemahiran diri terutamanya dalam menguasai kemahiran membaca. Hal ini kerana, memang tidak dapat dinafikan bahawa faktor murid itu sendiri turut mempengaruhi kebolehan mereka untuk menguasai kemahiran membaca. Hal ini kerana, sikap yang ditunjukkan oleh murid seperti

memberikan tumpuan, menyiapkan tugas yang diberikan serta penglibatan aktif semasa sesi pengajaran dan pembelajaran akan membantu meningkatkan penguasaan mereka dalam kemahiran membaca. Selain itu, minat dan tabiat membaca juga turut mempengaruhi kebolehan membaca murid kerana melalui membaca mereka dapat menambah perbendaharaan kata, meningkatkan kemahiran menulis serta memperbaiki tatabahasa dan struktur ayat.

1.9 Batasan Kajian

Kajian yang dilakukan ini mempunyai beberapa skop yang mengehendkan hasil dapatan iaitu, kajian ini menggunakan pendekatan penyelidikan reka bentuk dan pembangunan atau dikenali sebagai *Design and Developmental Research (DDR)* untuk membangunkan Instrumen Faktor Literasi Membaca bagi mengenal pasti faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid tingkatan dua. Namun begitu, murid yang terlibat dalam kajian ini hanyalah murid yang bersekolah di Sekolah Menengah Kebangsaan (SMK) sahaja dan tidak melibatkan murid-murid dari sekolah lain seperti Sekolah Menengah Agama Kerajaan (SMKA), Maktab Rendah Sains Mara (MRSM) dan juga Sekolah Berasrama Penuh (SBP).

Selain itu, bagi memastikan kajian ini mencakupi murid dari pelbagai demografi tanpa mengira kedudukan geografi, gender atau latar belakang sosioekonomi, penyelidik telah melibatkan murid bandar, murid luar bandar dan murid pulau dalam kajian ini.

Konsep ini seiring dengan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2025 iaitu untuk mencapai lima keberhasilan dalam sistem pendidikan meliputi akses kesamarataan peluang pendidikan, kualiti pendidikan cemerlang, peningkatan ekuiti melalui pengurangan jurang pendidikan (lokaliti, sosioekonomi, gender), membentuk dan memperkukuhkan asas perpaduan serta memaksimumkan kecekapan keberhasilan murid. (KPM, 2013). Perkara ini juga bertepatan dengan Pelan Strategik Interim 2011-2020 yang menekankan pendidikan formal terutamanya bagi mereka yang tinggal di kawasan pedalaman, pulau dan terpencil, dalam kalangan Orang Asli, Penan dan peribumi serta kanak-kanak berkeperluan khas (KPM, 2012).

Oleh hal yang demikian, kajian ini telah melibatkan murid sekolah bandar dari Selangor dan Melaka, murid sekolah luar bandar dari Pahang dan Terengganu dan murid sekolah pulau dari Pulau Langkawi dan Pulau Pangkor. Walau bagaimanapun, pemilihan sampel dalam kajian ini tidaklah melibatkan seluruh populasi murid tingkatan dua yang bersekolah di negeri berkenaan. Hal ini kerana, dalam sesuatu kes tertentu, penyelidik tidak perlu melakukan kajian kepada keseluruhan individu dalam populasi tersebut sekiranya sampel yang dipilih telah dapat mewakili populasi kajian bagi mengelakkan masalah-masalah yang akan timbul semasa menjalankan kajian seperti masalah kewangan, tempoh masa yang singkat dan kekangan kewangan (Othman Talib, 2013). Oleh itu, kajian ini hanya melibatkan lapan buah sekolah sahaja dengan sampel kajian ialah 154 orang murid sekolah bandar, 154 orang murid sekolah luar bandar dan 154 orang murid sekolah pulau. Kesemua mereka ialah seramai 462 orang iaitu 231 orang murid lelaki dan 231 orang murid

perempuan. Walau bagaimanapun, dapatan kajian ini tidak boleh digeneralisasikan kepada keseluruhan murid tingkatan dua yang bersekolah di Malaysia.

Selain itu, faktor kebolehan membaca yang diketengahkan dalam kajian ini hanya melibatkan empat faktor sahaja iaitu faktor keluarga, guru, sekolah dan murid. Kajian ini tidak mengkaji faktor-faktor lain seperti faktor rakan sebaya, faktor budaya, faktor pembuat dasar dan sebagainya. Kajian ini juga tidak mengkaji berkaitan faktor kebolehbacaan teks bahan bacaan yang lebih memfokuskan elemen berkaitan tahap senang-sukar sesuatu bahan bacaan, kerencaman dan perkataan ayat serta cetakan dan ilustrasi teks yang turut meliputi saiz tulisan dan jenis huruf yang digunakan oleh murid. Hal ini kerana, penyelidik telah membataskan kajian ini terhadap empat faktor utama sahaja iaitu faktor keluarga, guru, sekolah dan murid. Konstruk yang terlibat pula hanyalah sebanyak 12 konstruk iaitu empat konstruk faktor keluarga (“sokongan keluarga dalam pembelajaran”, “komitmen keluarga terhadap pendidikan”, “latar belakang keluarga” dan “persekitaran pembelajaran di rumah”), tiga konstruk faktor guru (“kompetensi dan kualiti guru”, “hubungan guru dengan murid” dan “strategi pengajaran membaca”), empat konstruk faktor sekolah (“iklim bilik darjah”, “sumber literasi dan budaya membaca di sekolah”, “keselamatan dan disiplin di sekolah” dan “prasarana dan kemudahan di sekolah”) dan dua konstruk faktor murid (“sikap dan motivasi murid” dan “minat dan tabiat membaca murid”).

1.10 Kerangka Konseptual Kajian

Kerangka konseptual ialah panduan dan hala tuju seseorang penyelidik dalam proses melaksanakan kajian. Kerangka konseptual kajian yang dibina seharusnya berdasarkan soalan kajian yang telah ditetapkan oleh penyelidik. Oleh itu, dalam kerangka konseptual dalam kajian ini, penyelidik menekankan pemboleh ubah yang terlibat dan bentuk interaksi antara pemboleh ubah tersebut (Othman Talib, 2013) bagi menggambarkan kerangka konseptual kajian ini dengan lebih menyeluruh. Kajian ini mengandaikan bahawa faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid tingkatan dua yang bersekolah di Malaysia ialah terdiri daripada keluarga, sekolah, guru dan murid itu sendiri. Pemboleh ubah tidak bersandar (bebas) dalam kajian ini diwakili oleh keluarga, guru, sekolah dan murid. Manakala, kebolehan membaca murid yang diukur melalui nilai Tahap Penguasaan (TP) Bahasa Melayu bagi Kemahiran Membaca semasa sesi akhir persekolahan di tingkatan satu merupakan pemboleh ubah tidak bersandar dalam kajian ini.

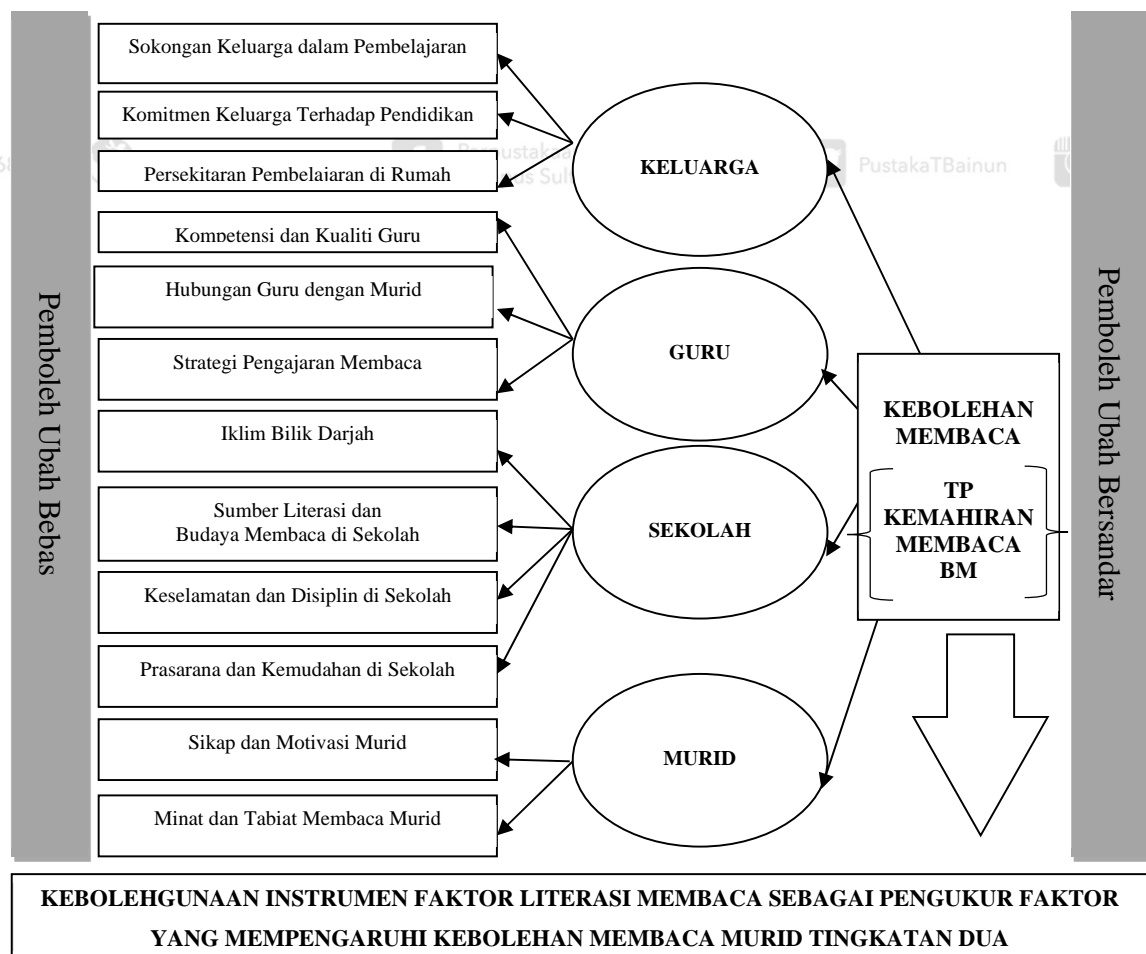
Berdasarkan kepada kerangka konseptual pada Rajah 1.1 di bawah, kajian ini dapat meninjau sama ada pemboleh ubah yang dikaji iaitu sokongan pembelajaran dari aspek pelibatan ibu bapa, faktor guru, sokongan sekolah dan sikap murid turut memberi kesan kepada keberhasilan murid dari aspek kebolehan membaca murid. Hal ini kerana, tinjauan literatur yang dijalankan telah membuktikan bahawa sokongan pembelajaran dalam aspek pelibatan ibu bapa, guru, sokongan sekolah serta sikap murid adalah peramal kepada keberhasilan murid dari segi pencapaian literasi khususnya berkaitan kebolehan membaca (Baki, 2018; Dong & Hu, 2019; Giambona & Porcu, 2018; Hemmerechts et al., 2017;

Kikas et al., 2018; Molla et al., 2020; Nafiseh Zarei & Joseph, Nawas, 2019). Oleh hal yang demikian, satu instrumen yang dinamakan sebagai Instrumen Faktor Literasi Membaca dibangunkan dengan harapan agar dapat dijadikan sebagai satu model amalan terbaik serta rujukan khusus kepada para akademik, pihak kementerian, sekolah, guru, ibu bapa dan murid dalam membantu mengenal pasti faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid. Rajah 1.1 di bawah menunjukkan kerangka konseptual bagi kajian ini.

Rajah 1.1

Kerangka Konseptual Kajian

1.11 Definisi Operasional

Berikut merupakan definisi operasional bagi setiap istilah penting yang digunakan dalam kajian ini:

1.11.1 Instrumen

Menurut Creswell & Creswell (2018), instrumen ialah alat atau prosedur yang digunakan dalam penyelidikan bagi mengumpul, mengukur dan menganalisis data, yang berbeza dari segi bentuk dan fungsinya bergantung kepada reka bentuk kajian yang dipilih. Sekaran (2003) pula mendefinisikan instrumen sebagai alat atau mekanisma yang digunakan untuk mengumpul data dalam proses penyelidikan. Instrumen yang digunakan boleh berbentuk soal selidik, ujian, atau alat pengukuran lain yang dibangunkan bagi mendapatkan maklumat yang diperlukan bagi mencapai objektif kajian yang diharapkan.

Oleh hal yang demikian, instrumen dalam kajian ini bermaksud instrumen yang dibangunkan bagi mengukur faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid. Instrumen ini dinamakan sebagai Instrumen Faktor Literasi Membaca iaitu sebuah instrumen berbentuk soal selidik yang ditadbir kepada murid tingkatan dua bagi mengenal pasti faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid melibatkan faktor keluarga, guru, sekolah, dan murid. Instrumen ini dibangunkan secara sistematik dengan menggunakan pendekatan penyelidikan reka bentuk dan pembangunan (DDR) yang diadaptasi daripada Richey & Klein (2007) dan Saedah Siraj et al. (2021) bagi memastikan

Instrumen Faktor Literasi Membaca yang dihasilkan ini sah dan boleh dipercayai (Sekaran, 2003) dan lebih berkualiti serta sesuai untuk kumpulan sasaran kajian.

1.11.2 Kebolehan Membaca

Kebolehan membaca didefinisikan sebagai kebolehan seseorang individu untuk memahami bahan yang dibaca. Tahap kebolehan ini dinilai dari kecekapan atau kemampuan pembaca untuk memahami atau bertindak balas terhadap bahan bacaan secara spontan dan tepat (Guat, 2005). Ahmad Junaidi Mohamad Said (2018) pula mendefinisikan kebolehan membaca sebagai kebolehan dan kemampuan membaca dengan sebutan, intonasi, jeda serta kelancaran yang betul.

Dalam kajian ini, penyelidik mendapatkan maklumat berkaitan kebolehan membaca murid berdasarkan pencapaian Tahap Penguasaan (TP) Kemahiran Membaca murid dalam mata pelajaran Bahasa Melayu. Menurut KPM (2017), TP ialah tanda aras tertentu yang disusun secara hierarki digunakan bagi tujuan pelaporan individu berdasarkan kelompok standard. Secara umumnya TP boleh difahami sebagai peringkat pencapaian murid dalam kebolehan membaca dan memahami teks dalam Bahasa Melayu. TP menandakan pencapaian murid berdasarkan kemahiran membaca secara keseluruhan merujuk kepada pernyataan standard dalam Dokumen Standard Kurikulum dan Pentaksiran Bahasa Melayu (DSKP) Bahasa Melayu Kurikulum Standard Sekolah Menengah (KSSM).

TP ini ditentukan secara pertimbangan profesional dan kebijaksanaan guru melalui pelbagai kaedah seperti pemerhatian, latihan, pembentangan, respons murid, kerja projek berkumpulan dan sebagainya. Oleh hal yang demikian, penyelidik telah merujuk kepada Jadual Tahap Penguasaan dan Tafsiran Umum Kemahiran Membaca bagi Mata Pelajaran Bahasa Melayu Tingkatan Satu berdasarkan DSKP Bahasa Melayu Tingkatan Satu (KPM, 2017) sebagai indikator kemahiran membaca dalam kajian ini.

1.11.3 Faktor Kebolehan Membaca

Kajian ini adalah bertujuan untuk mengenal pasti faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid. Ahmad Junaidi Mohamad Said (2018) dalam kajiannya mendefinisikan faktor sebagai unsur, punca atau sebab yang menyumbang kepada sesuatu hasil. Hal ini kerana, tidak dapat dinafikan bahawa kebolehan membaca seseorang dipengaruhi oleh banyak faktor yang saling berkaitan antara satu sama lain dan tidak berlaku secara semula jadi bagi seorang kanak-kanak, bahkan turut dipengaruhi oleh pembelajaran secara formal dan tidak formal (Peña & Cañón, 2008).

Perkara ini terbukti apabila terdapat kajian yang menyatakan bahawa hasil pembelajaran murid dipengaruhi oleh banyak faktor seperti faktor dalaman dan faktor luaran (Abdul Rasid Jamian, 2011; Ahmad Junaidi Mohamad Said, 2018; Layang Ugek & Jamaludin Badusah, 2018; Metsäpelto et al., 2017; Tamam Timbang et al., 2011). Faktor dalaman biasanya dikaitkan dengan diri murid itu sendiri seperti umur, jantina motivasi, minat dan keperluan psikologi. Manakala, faktor luaran pula meliputi amalan guru, status

sosioekonomi keluarga, pendidikan ibu bapa dan bahan bacaan di rumah. Namun begitu, berdasarkan kajian ini, penyelidik hanya menghuraikan faktor kebolehan membaca meliputi faktor keluarga, guru, sekolah dan murid sahaja.

1.11.3.1 Faktor Keluarga

Faktor keluarga merujuk kepada peranan yang dimainkan oleh keluarga dalam membantu anak-anak menguasai kebolehan membaca. Faktor keluarga memainkan peranan yang sangat besar terhadap pencapaian akademik seseorang murid (Nawas, 2019) dan sentiasa dijadikan fokus utama apabila melibatkan kajian berkaitan kebolehan membaca murid. Hal ini kerana, keluarga merupakan salah satu elemen penting yang membantu dalam perkembangan seseorang kanak-kanak dalam bidang pendidikan terutamanya berkaitan literasi membaca sama ada secara langsung mahupun secara tidak langsung (Dawkins, 2017; Dong & Hu, 2019; Molla et al., 2020; Nawas, 2019; Nurulhusna Abdul Malek, 2017; Sufriadi, 2016).

Keluarga memainkan peranan yang sangat penting kerana keluarga merupakan institusi pendidikan yang pertama sebelum anak-anak mendapatkan pendidikan yang sebenar-benarnya di institusi pendidikan rasmi. Oleh itu, penyelidik menjalankan kajian dengan lebih lanjut berkaitan pengaruh faktor keluarga terhadap kebolehan membaca murid. Konstruk faktor keluarga yang terlibat dalam kajian ini ialah konstruk (1) sokongan keluarga dalam pembelajaran, (2) komitmen keluarga terhadap pendidikan, (3) latar belakang keluarga dan (4) persekitaran pembelajaran di rumah.

1.11.3.2 Faktor Guru

Faktor guru merujuk kepada peranan yang dimainkan oleh guru bagi memastikan murid dapat menguasai kemahiran membaca. Memang tidak dapat dinafikan bahawa guru merupakan individu yang memainkan peranan penting dalam membangunkan negara serta penggerak dalam memenuhi keperluan dan hasrat Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK). Oleh itu, peranan dan sumbangan guru amat diperlukan bagi melaksanakan segala yang telah direncanakan oleh pihak kerajaan sebagai salah satu usaha pembaharuan dalam bidang pendidikan.

Oleh yang demikian, guru yang berkualiti seharusnya mempunyai kriteria yang diperlukan supaya dapat membangunkan potensi dan bakat yang ada dalam diri murid mereka (Meng et al., 2017; Molla et al., 2020). Ini jelas membuktikan bahawa guru memikul tanggungjawab yang sangat besar dalam mendidik dan melahirkan generasi pewaris yang tidak hanya mempunyai pencapaian akademik yang baik malahan mempunyai akhlak yang terpuji (Yenice, 2009). Oleh itu, penyelidik menjalankan kajian dengan lebih lanjut berkaitan pengaruh faktor guru terhadap kebolehan membaca murid. Antara konstruk faktor guru yang terlibat dalam kajian ini ialah (1) kompetensi dan kualiti guru, (2) hubungan guru dengan murid dan (3) strategi pengajaran membaca.

1.11.3.3 Faktor Sekolah

Faktor sekolah merujuk kepada peranan yang dimainkan oleh sekolah bagi memastikan murid dapat menguasai kemahiran membaca. Hal ini kerana, terdapat ramai penyelidik yang telah mengaitkan kebolehan membaca murid dengan faktor sekolah (Dafit et al., 2020; Manaf, 2018; Nor Junainah Mohd Isa et al., 2019; Pitoyo, 2020; Sukasni & Efendy, 2017). Sekolah yang selamat, cantik, bersih dan mempunyai ruang yang cukup dan selesa untuk belajar amat penting kerana dapat mempengaruhi emosi dan psikologi keseluruhan warga sekolah terutamanya murid (Ahmad Zabidi Abdul Razak, 2006). Semua murid akan dapat memberi lebih tumpuan terhadap pembelajaran sekiranya mereka berada dalam situasi yang selamat dan selesa. Justeru itu, semua sekolah perlulah membekalkan persekitaran pembelajaran yang baik samada daripada aspek fizikal dan psikososial terhadap murid-murid mereka. Reka bentuk fizikal bilik darjah, makmal, perpustakaan, bilik tayangan dan persekitaran dalaman yang lain secara tidak langsung akan memberikan kesan terhadap pembelajaran murid dan juga mempengaruhi penilaian oleh guru (Mohamad Isa Azis et al., 2019; Wijayanti, 2020).

Menurut Zalika Adam et al. (2009), kekurangan prasarana dan kemudahan pembelajaran, suasana pembelajaran yang tidak selesa dan selamat serta kondusif terutama di luar bandar (Mohammadpour & Shekarchizadeh, 2013; Muhammad Faizal A. Ghani et al., 2014) merupakan antara faktor yang mempengaruhi pencapaian akademik yang rendah dalam kalangan murid. Oleh itu, penyelidik menjalankan kajian dengan lebih lanjut berkaitan pengaruh faktor sekolah terhadap kebolehan membaca murid. Antara konstruk

faktor sekolah yang terlibat dalam kajian ini ialah konstruk (1) iklim bilik darjah, (2) sumber literasi dan budaya membaca di sekolah, (3) keselamatan dan disiplin di sekolah dan (4) prasarana dan kemudahan di sekolah.

1.11.3.4 Faktor Murid

Faktor murid merujuk kepada peranan yang dimainkan oleh murid itu sendiri bagi memastikan mereka dapat menguasai kemahiran membaca. Kajian lepas membuktikan bahawa faktor murid turut menyumbang kepada kebolehan murid untuk menguasai literasi membaca. Antara indikator yang telah dikenal pasti ialah faktor jantina (Molla et al., 2020; Resilla, 2018), kaum dan etnik (Layang Ugek & Jamaludin Badusah, 2018; Nancy Anak Gumbang & Zamri Mahamod, 2017), sikap dan motivasi murid (Ratri, 2015) serta minat dan tabiat membaca (Dong & Hu, 2019). Sikap dan motivasi ini boleh diumpamakan sebagai tenaga luar biasa yang akan membantu seseorang berusaha sehabis mungkin untuk mencapai apa yang mereka hajati.

Selain itu, tumpuan yang diberikan oleh murid semasa mengikuti pengajaran dan pembelajaran di dalam kelas juga turut mempengaruhi kebolehan membaca mereka (Chen & Hu, 2018; Dong & Hu, 2019). Hal ini kerana, hasil daripada kajian terdahulu telah membuktikan bahawa murid yang memberi tumpuan yang sepenuhnya semasa pembelajaran membaca serta meluangkan lebih banyak masa untuk membaca telah menunjukkan pencapaian yang lebih baik (Xiao et al., 2019). Oleh itu, penyelidik menjalankan kajian dengan lebih lanjut berkaitan pengaruh faktor murid terhadap

kebolehan membaca. Antara konstruk faktor murid yang terlibat dalam kajian ini ialah konstruk (1) sikap dan motivasi murid dan (2) minat dan tabiat membaca murid.

1.11.4 Murid Tingkatan Dua

Murid ertinya seseorang tanpa mengira umurnya yang kepadanya pendidikan atau latihan sedang diberikan di sesuatu institusi pendidikan (*Akta Pendidikan 1996 (Akta 550)*, 1996) Jabatan Perangkaan Malaysia (2011) membahagikan murid kepada murid sekolah rendah dan menengah iaitu pelajaran peringkat rendah biasanya bermula pada peringkat umur sekurang-kurangnya enam tahun manakala pelajaran peringkat menengah adalah di antara 12 tahun hingga 18 tahun.

Sekolah pula ertinya tempat iaitu sepuluh orang atau lebih lazimnya diajar sama ada di dalam satu kelas atau lebih, tetapi tidak termasuk mana-mana tempat yang pengajarannya terbatas kepada pengajaran mana-mana agama semata-mata (*Akta Pendidikan 1996 (Akta 550)*, 1996). Sekolah menengah kebangsaan (SMK) pula ialah sekolah menengah yang ditadbir sepenuhnya oleh KPM. Ketua eksekutifnya ialah pengetua dan semua aktiviti, sukatan pelajaran dan peruntukan sumber kewangan, sumber manusia adalah tertakluk kepada arahan yang dikeluarkan oleh KPM. SMK juga menggunakan bahasa Malaysia sebagai bahasa pengantar utama dan bahasa Inggeris sebagai bahasa kedua dan ditubuhkan dengan harapan dapat memupuk perpaduan rakyat Malaysia (*Akta Pendidikan 1996 (Akta 550)*, 1996). Oleh yang demikian, kajian ini

melibatkan murid yang sedang mengikuti pembelajaran dalam tingkatan dua dan bersekolah di SMK sahaja.

1.11.4.1 Murid Sekolah Bandar

Bandar ditakrifkan sebagai kawasan yang diwartakan serta kawasan tepu bina yang bersempadanan dengannya dan gabungan kedua-dua kawasan ini mempunyai penduduk 10,000 orang atau lebih; atau kawasan pembangunan khusus; atau pusat pentadbiran daerah walaupun penduduk kurang daripada 10,000 orang dan sekurang-kurangnya 60 peratus penduduknya berumur 15 tahun dan ke atas terlibat dalam aktiviti bukan pertanian (PLANMalaysia, 2019). Kategori bandar ini ditentukan daripada pelbagai aspek seperti kepadudukan, pencapaian ekonomi, tahap pembangunan bandar dari segi penyediaan kemudahan dan infrastruktur sokongan (PLANMalaysia (Jabatan Perancangan Bandar dan Desa), 2020). Selain itu, bandar didefinisikan sebagai kawasan maju yang mempunyai pusat perindustrian, institusi kewangan dan pelbagai kemudahan infrastruktur yang lengkap seperti pengangkutan awam, sistem pengurusan lalulintas, jaringan jalan raya dan kemudahan teknologi. Bandar juga turut dilengkapi dengan pusat pendidikan yang lengkap seperti universiti, kolej dan perpustakaan awam (Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, 2023).

Menurut Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2025 yang diterbitkan oleh KPM, sekolah bandar merangkumi institusi pendidikan yang terletak di kawasan yang diklasifikasikan sebagai bandar raya, bandar, dan bandar kecil (KPM, 2013).

Dalam konteks *Human Resource Management Information System* (HRMIS) yang digunakan oleh KPM, sekolah bandar merujuk kepada institusi pendidikan yang terletak di kawasan yang dikategorikan sebagai bandar yang biasanya mempunyai kepadatan penduduk yang tinggi, infrastruktur yang lebih maju, dan akses kepada pelbagai kemudahan awam (KPM, n.d.). Oleh itu, sekolah bandar dalam kajian ini merujuk kepada SMK yang terletak di kawasan yang dikategorikan sebagai bandar iaitu di Selangor dan Melaka. Murid sekolah bandar pula merujuk kepada murid yang bersekolah di daerah Petaling Jaya, Selangor dan daerah Melaka Tengah, Melaka.

1.11.4.2 Murid Sekolah Luar Bandar

Luar bandar ditakrifkan sebagai kawasan yang terletak di kawasan yang bersempadan dengan kawasan yang diwartakan (bandar) dan terlibat dengan aktiviti ekonomi berasaskan pertanian dengan jumlah penduduk yang kurang dari 10000 orang (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2011). Luar bandar juga didefinisikan sebagai kawasan yang mundur dan ketinggalan dari segi kemajuan berbanding kawasan bandar, serba kekurangan dan tidak lengkap dalam aspek infostruktur dan infrastuktur, sehingga menyebabkan penduduk kurang menerima arus permodenan seperti mana yang dialami oleh penduduk bandar (Inchang, 2022). Sekolah luar bandar pula ialah sekolah yang berada di kawasan kampung, kawasan pedalaman yang lebih mundur dari segi teknologi, tahap kehidupan, tahap pendidikan, sistem perhubungan, tahap ekonomi dan mempunyai prasarana yang jauh lebih rendah berbanding sekolah-sekolah di kawasan bandar

Menurut PPPM 2013-2025, sekolah luar bandar merujuk kepada institusi pendidikan yang terletak di kawasan luar bandar. Kawasan ini biasanya mempunyai kepadatan penduduk yang lebih rendah, infrastruktur yang kurang maju, dan akses terhadap pelbagai kemudahan awam berbanding kawasan bandar. Klasifikasi ini digunakan untuk menganalisis prestasi pendidikan dan merangka strategi bagi merapatkan jurang pencapaian antara sekolah di kawasan bandar dan luar bandar (KPM, 2013). Oleh itu, sekolah luar bandar dalam kajian ini ialah merujuk kepada SMK yang terletak di kawasan yang dikategorikan sebagai kawasan luar bandar. Murid sekolah luar bandar pula merujuk kepada murid yang bersekolah di daerah Kuala Lipis, Pahang dan Setiu, Terengganu yang berada dalam sekolah kategori luar bandar.

1.11.4.3 Murid Sekolah Pulau

Sekolah pulau merujuk kepada sekolah yang terletak di sebuah pulau, yang terpisah dengan tanah besar dan dihubungkan dengan perhubungan laut tanpa mengira jarak dan kedudukan sesebuah sekolah (Silam, 2023). Sistem pengurusan dan pentadbiran sekolah di pulau juga tidak berbeza dengan sekolah-sekolah di bandar dan di luar bandar. Semua sekolah di pulau turut menggunakan Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR) dan Kurikulum Standard Sekolah Menengah (KSSM) dan bersandarkan Falsafah Pendidikan Kebangsaan yang berpaksikan kepada visi dan misi Kementerian Pendidikan Malaysia.

Dalam konteks pendidikan di Malaysia, sekolah pulau yang dikategorikan sebagai luar bandar merujuk kepada institusi pendidikan yang terletak di kawasan pulau yang

mempunyai ciri-ciri luar bandar (KPM, 2013). Ciri-ciri ini termasuk kepadatan penduduk yang rendah, infrastruktur yang kurang maju, dan akses terhadap kemudahan awam. Sebagai contoh, sekolah-sekolah di pulau-pulau kecil yang jauh dari pusat bandar utama sering menghadapi cabaran seperti kekurangan kemudahan asas dan kesukaran akses. Menurut Pekeliling Perkhidmatan Kementerian Pendidikan Malaysia Bilangan 1 Tahun 2016 pula, sekolah pedalaman didefinisikan sebagai sekolah yang terletak di kawasan luar bandar, terpencil, dan menghadapi kesukaran aksesibiliti yang melibatkan pelbagai mod perjalanan, kos yang tinggi, masa yang panjang, serta mempunyai kemudahan asas yang minimum atau tiada langsung (KPM, 2016b)

Definisi ini merangkumi sekolah-sekolah yang berada di kawasan persisiran pantai, pulau, sungai, dan pergunungan. Penentuan kategori sekolah pedalaman adalah berdasarkan tahap kesukaran yang dinilai mengikut aspek-aspek seperti aksesibiliti, kemudahan asas, dan kemudahan awam. Sekolah pedalaman dibahagikan kepada tiga kategori: Pedalaman Satu (P1), Pedalaman Dua (P2), dan Pedalaman Tiga (P3). Oleh itu, sekolah pulau yang berada dalam kategori luar bandar biasanya termasuk dalam definisi sekolah pedalaman, terutama jika mereka menghadapi cabaran seperti akses yang sukar, kekurangan kemudahan asas, dan lokasi yang terpencil. Oleh yang demikian, sekolah pulau dalam kajian ini ialah merujuk kepada SMK yang berada dalam kategori sekolah luar bandar tetapi terletak di kawasan pulau. Murid sekolah pulau pula merujuk kepada murid yang bersekolah di sekolah pulau yang dikategorikan sebagai sekolah luar bandar iaitu di Pulau Langkawi, Kedah dan Pulau Pangkor, Perak.

1.12 Rumusan

Kesimpulannya, bab ini telah menjelaskan beberapa perkara yang menjadi asas kepada hala tuju kajian yang dilaksanakan oleh penyelidik terutamanya berkaitan objektif dan soalan kajian.. Latar belakang dan permasalahan kajian yang telah dibincangkan juga bertujuan untuk menyokong tujuan pelaksanaan kajian ini. Kerangka konseptual kajian juga turut digambarkan dengan jelas bagi memastikan struktur kajian ini lebih mudah difahami. Selain itu, bagi memastikan kajian ini dapat difahami dengan lebih mendalam dan terperinci, penyelidik akan menghuraikan dengan lebih jelas tentang literasi membaca dan faktor yang mempengaruhi kebolehan membaca murid bagi menyokong kajian berkaitan pembangunan Instrumen Faktor Literasi Membaca dalam bab yang seterusnya.

